БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 204 (16.287) • 30 август 1975 йил, шанба • Баҳоси 2 тийин

Фарғона область, Киров районидаги Октябрь революцияси ордени «Бешарик» совхози пахтакорлари йиғим-терим ишларини кун сайин авж олдирмоқдалар. Суратда: теримчи М. Назирова. У бу йил 15 тонна «оқ олтин» териб олишга сўз берган.

С. Безносов фотоси.

А. Н. КОСИГИННИНГ ДАНИЯ МИНИСТРИ БИЛАН СУҲБАТИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Даниянинг фан ва техника кунлари ўтказилиши муносабати билан Совет Иттифоқига келган Дания ташқи иқтисодий алоқалар министри 28 август куни Кремлда қабул қилди.

Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш якунлари муносабати билан Совет Иттифоқи ва Дания ўртасида турли соҳалардаги муносабатлар алоқалар ва ҳамкорликни янада ривожлантиришнинг янги имкониятлари масалалари шу суҳбатда муҳокама қилинди. Дўстона вазиятда ўтган суҳбатда Даниянинг СССРдаги элчиси В. У. Хаммерсхайм ҳозир бўлди.

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

САН-МАРИНО Компартиясининг раиси Э. Гаспергони Ўзбекистонда бир неча кун меҳмон бўлди.

Э. Гаспергони Тошкент ва Самарқанднинг ҳаёти билан танишди, бу шаҳарлардаги бир қанча илмий ва маданий-оқартув муассасаларида бўлди.

* * *

Италия Компартияси делегациясининг Ўзбекистонга қилган сафари тамом бўлди.

Меҳмонлар Тошкентда В. И. Ленин Марказий музейининг филиалини бориб кўрдилар, «Ташкенткабель» заводида бўлдилар, чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамиятининг активлари билан учрашдилар. Делегация Хоразм областига бориб, область партия комитетида бўлди. (ЎзТАГ).

КАМТАРЛИК — ОЛИЖАНОБ ФАЗИЛАТ

Советлар мамлакатининг биринчи бош врачи — Соғлиқни сақлаш Халқ комиссари Николай Александрович Семашко доҳиймиз В. И. Ленин тўғрисидаги хотираларида: «Мен умримда учта подшони ва уч революцияни кўрдим, ажойиб одамларни учратдим. Энг муҳими — узоқ йиллар улуғ Ленин билан ишлаш бахтига мушарраф бўлдим», — деб ёзган эди. Халқ комиссари ўз хотираларида Ильичнинг одамларга, халққа ғамхўрлигини кўрсатувчи жуда кўп мисолларни тилга олади. Ҳақиқатан ҳам Владимир Ильич Ленин одамларга меҳрибон, мақтов ва мадҳияларни ёқтирмайдиган буюк, айни пайтда ниҳоятда камтар ва оддий инсон эди. У пролетариатнинг ақл-идрокига чуқур ишонар ва Н. К. Крупскаянинг таъкидлашича, ҳатто шахсий масалаларни ҳал этаётганида ҳам «Бу ҳақда ишчилар нима деркин?» деган саволни ўзига берарди.

Дарҳақиқат, В. И. Ленин бўлғуси коммунистик жамият кишисининг чинакам намунаси эди. Унинг партиявий ва сиёсий фаолияти билан шахсий ҳаёти ўртасида ҳеч қачон, ҳатто кичкинагина ҳам зиддият бўлмаган. Доҳийнинг шахсий ва ижтимоий манфаатлари уйғунлашиб кетганди. Унинг сиймосида улуғ доҳий, айни пайтда оддий инсон ҳамиша ёркин акс этиб турарди. Мана, унинг кабинетида сибирлик деҳқон Иван Чекунов ўтирибди. Совет қишлоғининг тақдири ҳақида бораётган суҳбат чоғида Ленин деҳқон кўзойнагининг банди синиб кетганлигидан ип билан боғлаб қўйилганига кўзи тушиб қолади. Дарҳол Н. А. Семашко номига қуйидаги мазмунда хат ёзиб беради:

«Ҳузуримда ўртоқ Иван Афанасьевич Чекунов ўтирибди. Жуда ажойиб, меҳнатсевар деҳқон. Коммунизм асосларини ўз билганича ташвиқот қилмоқда. У кўзойнагини йўқотиб қўйибди. Яхшигина кўзойнак топиб беришда унга ёрдамлашиб бўлмасмикан!

Ёрдам кўрсатишингизни ўтиниб сўрайман ва бу ҳақда секретарингиз орқали менга хабар қилишингизни илтимос қиламан».

Шу мисолнинг ўзи ҳам доҳиймизнинг одамларга нақадар меҳрибонлигини, беқиёс камтар инсон эканлигини кўрсатиб турибди. Коммунизм ишига чексиз садоқат, меҳнаткаш инсонларга меҳр-муҳаббат, ижтимоий ва шахсий ҳаётда ҳалоллик ва ростгўйлик, принципиаллик ва мардлик, ўзига нисбатан қаттиқ талабчанлик ва ишчанлик, меҳнатсеварлик ва одамларга самимий ғамхўрлик — Ленинга хос бўлган ана шу ва бошқа фазилатларга эга бўлишга интилишни партия, совет кадрларимиз, умуман замондошларимиз ўзларининг муқаддас бурчлари деб биладилар.

Совет кишиси ўзида барча энг яхши инсоний фазилатларни мужассамлаштирган, коммунистик жамиятнинг актив қурувчиси, замонамизнинг энг илғор кишиси деган юксак номга лойиқдир. У партия, давлат ва жамоат арбобими, корхона раҳбарими, оддий ишчи ё хизматчими, бундан қатъий назар, софдиллик, камтарлик, меҳрибонлик унинг олижаноб фазилатидир. У қайси лавозимда ишламасин, аввало меҳнат аҳлининг манфаати йўлида хизмат қилаётганлигини, халқнинг моддий ва маданий фаровонлигини ошириш учун қайғуриши лозимлигини, булар унинг энг асосий бурчи эканлигини яхши тушуниб олиши керак.

Коммунист Маҳмуд Мўйдинов худди ана шундай дилкаш ва жонкуяр, камтар ва меҳрибон кишилардан. У аввало ўзининг энг яхши фазилатлари, мўмин-қобиллиги, камсуқумлиги, хулқи, одоби билан, топширилган ишни берилиб, сидқидилдан бажариши билан коллектив қалбидан муносиб ўрин олди. Коллективга, ўз ишига астойдил меҳр қўйди. Машинасозликда суяги қотган, ўзидан катта кишиларнинг гапидан чиқмади. Қийинчиликлардан қочмади, ишнинг енгилини қидирмади. Завод манфаатини ўйлаб, кўпчилик учун куюниб ишлади. Вақти келганда тортиниб ўтирмади, парткомга, касаба союз комитетига кириб, камчиликлар ҳақида бонг урди. Ишни яхшилаш ҳақида фикрлайдиган, ташаббуслар билан чиқадиган бўлди. Шу фазилатлари туфайли заводнинг бамисоли фарзанди бўлиб қолди. Мана энди у ёш бўлса ҳам «Ташсельмаш» заводида энг ҳурматли коммунистлардан. У ишчан жамоатчи, Ҳамза район партия комитетининг бюро аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати. У планларни ошириб бажарибгина қолмай, ҳамма нарсага улгуради, вақт топади. Ҳозир Тошкент олий партия мактабида сиртдан ўқияпти.

Вениамин Радионович Подвигинни Олмалиқ кон-металлургия комбинатида ҳамма танийди. Меҳнатсеварлиги, камтарлиги, корхонанинг юксалиши учун жонкуярлиги туфайли у шундай ҳурматга сазовор бўлди. Илғор иш усулларини кенг қўлланиш, ҳар бир дақиқадан омилкорлик билан фойдаланиш уни юксак мартабага эриштирди.— Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлди. Ҳозир у экскаваторчилар бригадасининг бошлиғи. Яқинда Вениамин Родионович яна бир жасоратга қўл урди. Партия XXV съезди шарафига зиммасига юксак мажбуриятлар олган мамлакатнинг илғор кончи-металлурглари қатори КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга мактуб йўллаб, рангли металлургиянинг барча меҳнатчиларини КПСС XXV съездига юбориладиган рапортга имзо чекиш ҳуқуқини олиш учун социалистик мусобақани янада авж олдиришга чақирди.

Ана шундай ватанпарварлар, умум иши учун жон куйдириб, ижодкорлик билан меҳнат қилаётган ишчилар, колхозчилар, зиёлилар бизда минг-минглаб саналади. Партиямиз уларга юксак ишонч билдириб, раҳбарлик лавозимларига дадил кўтармоқда. Хусниддин Файзуллаев бахтини меҳнатдан топган шундай кишиларнинг бири. У узоқ йиллар ишлаб чиқаришда мастер, сўнгра цех бошлиғи бўлиб ишлади. Тиришқоқлиги, коллектив иши учун фидокорлиги туфайли ишчилар кўз олдида улғайди, камол топди. Ҳозир у Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводининг бошлиғи, ишчиларнинг меҳрибон раҳбари. Собиқ тракторчилар, дала гвардиячилари Манноп Жалолов, Жавод Кўчиев, Инобат Охунова, Шоймардон Қудратов, Қувондиқ Абдураззоқов ва бошқа кўпгина ишлаб чиқариш новаторлари ҳам бугунги кунда йирик колхоз ва совхозларга моҳирлик билан раҳбарлик қилмоқдалар. Улар коммунистик идеалларга фидокорона хизмат қилишни юксак ахлоқ ва бенуқсон маънавий поклик билан узвий равишда қўшиб олиб бораётган кишилар, коммунизм учун илғор курашчилардир.

Халқимизда «буғдой нонинг бўлмаса ҳам, буғдой сўзинг бўлсин», деган нақл бор. Инсон кўнгли гулдан ҳам нозик. Бир оғиз ширин сўз билан унинг кўнглини тоғдек кўтариб юбориш мумкин. Аксинча, эҳтиётсизлик билан айтилган бир оғиз қўпол сўз, дағал муомала унинг қалбини вайрон қилиб юбориши мумкин. Дўқ уриш, пўписа қилиш билан иш битирадиган вақтлар аллақачонлар ўтиб кетганлигини ҳали ҳам тан олгиси келмаётган айрим раҳбар ходимлар орамизда жуда сийрак бўлса-да, учраб туради.

Яна шундай тоифадаги кишилар ҳам борки, гўё улар ўзларини ишчан қилиб кўрсатмоқчи бўлиб, ҳамма ёққа зир югурадилар, аммо бирор масалани ҳам охирига етказмайдилар. Тўйтепадаги металл конструкциялари заводи директори М. С. Серпиковнинг иш услуби бунга мисол бўла олади. Корхонада иш бир меъёрда ташкил этилмаган. Завод ойнинг биринчи ярмида наридан-бери ишлаб, охирги ўн кунликда штурмбозликка ўтилади. Оқибатда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати паст бўляпти, истеъмолчилардан кўплаб рекламациялар келяпти. Юклар ўз вақтида ташиб келтирилмаслигидан 1974 йил ва шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида корхона 184 минг сўм жарима тўлаган.

Корхона директори бу йил бошқа камчиликларга чек қўйиш ўрнига, камтарликни унутиб қўйиб, хизмат мансабини шахсий манфаати йўлида суиистеъмол қилди. Ишга яроқли енгил машинани ҳисобдан чиқартириб, комиссион магазин орқали ўзи сотиб олди. Кейинчалик бу машинани бошқа одамга пуллаб юборди.

Партия, халқ масъулиятли лавозимларни ўзи ишониб топшириб қўйган ходимлар олдига юксак талаблар қўяди. Раҳбар ҳам шу ишончни қадрлаши, ўзининг бутун амалий фаолияти билан оқлаши лозим. У бошқаларга ўрнак бўлиши, ўзини камтар ва оддий тутиши, ўзига нисбатан, шахсий ва ижтимоий ҳаётдаги хатти-ҳаракатига нисбатан қаттиқ талабчан бўлиши лозим. Партия комитетлари эса барча кадрларда ана шундай фазилатларни қунт билан камол топтира боришлари даркор. Коммунизм ишига садоқат билан хизмат қилиш, коммунистик қурилишнинг партия белгилаб берган улуғвор программасини амалга оширишга бутун куч, билим ва тажрибасини сарфлаш ҳар бир совет кишисининг жонажон ишидир.

Камтарга камол, дейди халқимиз. Камтар одам халқ орасида обрў-эътибор топаверади, коллектив билан тил топишади. Аксинча, коллектив меҳнати туфайли эришилган натижаларни фақат ўз меҳнати маҳсули деб билган кишилар халқ назаридан четда қолади, ишончдан, ҳурматдан, обрўдан маҳрум бўлади.

Мақтаниш, коммунистликни пеш қилиш бизнинг ходимларимизга бутунлай ёт нарса. **«Менимча, ҳозир қайси соҳада ишлашидан, вазифасидан қатъий назар, ҳар бир киши олдида... учта асосий душман бор... Биринчи асосий душман — коммунистликни пеш қилишдир»**, дея қаттиқ огоҳлантирганди улуғ доҳиймиз В. И. Ленин. Шуни яхши тушуниб олиш кераккки, коммунистларнинг битта имтиёздан бошқа ҳеч қандай имтиёзи йўқ. Бу имтиёз шуки, улар ўзларининг бутун куч ва ғайратларини умумий ишга бошқалардан кўра кўпроқ сарфлашлари, бу ишнинг тантанаси учун бошқалардан кўра яхшироқ курашишлари ва меҳнат қилишлари керак. Коммунистларнинг битта ҳуқуқдан бошқа ҳеч қанақа алоҳида ҳуқуқи йўқ. Бу ҳуқуқ шуки, улар ҳамиша олдинги сафда боришлари, ҳамиша энг қийин жойда бўлишлари керак.

Бутун совет халқи коммунизм моддий-техника базасини яратишнинг муҳим босқичини белгилаб берадиган КПСС XXV съезди шарафига катта меҳнат туҳфалари тайёрлаш иштиёқида социалистик мусобақани авж олдириб юборди. Бу умумхалқ ҳаракатининг ҳамиша олдинги сафида бориш, Ленин ва жонажон партиямизга хос фазилатлар ҳар биримизнинг кундалик ҳаётий ва амалий фаолиятимиз қонуни бўлиб қолиши учун тинмай курашиш ҳар биримизнинг ва ҳаммамизнинг муқаддас бурчимиздир.

1975 БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛИ

ЗАРБДОР МЕҲНАТИМИЗ — ПАРТИЯ XXV СЪЕЗДИГА

РЕСПУБЛИКА БОҒБОНЛАРИ ҒАЛАБАСИ

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, бу йилги қийин шароитларда мевадан мўл ҳосил етиштирдилар ва давлатга ҳўл мева ҳамда резавор сотиш халқ хўжалиги планини ва социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажардилар. Тайёрлов пунктларига 162,6 минг тонна маҳсулот етказиб берилди — бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 48,5 минг тонна кўпдир. Халқ хўжалиги плани 102 процент бажарилди. Мамлакатнинг саноат марказларига 30 минг тоннадан зиёдроқ мева жўнатилди. Давлатга 45 минг тоннадан зиёдроқ маҳсулот сотган Тошкент областининг, 18 минг тоннадан зиёдроқ маҳсулот сотган Андижон областининг, 9 минг тоннадан зиёдроқ маҳсулот сотган Сирдарё областининг, 9 минг тоннадан зиёдроқ маҳсулот сотган Бухоро областининг, 5,4 минг тонна маҳсулот сотган Жиззах областининг хўжаликлари мева етиштиришни кўпайтиришда энг катта муваффақиятларга эришдилар.

Мевани йиғиштириб олиш ва сотиш давом эттирилмоқда.

Республика колхозлари билан совхозлари мева етиштиришни ва тайёрлашни кўпайтиришда эришган муваффақиятлари колхозчилар, совхозларнинг ходимлари фидокорона меҳнатининг, партия, совет, қишлоқ хўжалиги ва тайёрлов органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари олиб борган катта ташкилотчилик ишининг натижасидир. Бу муваффақиятларга КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматининг катта ёрдами туфайли эришилди.

Ўзбекистон боғбонлари ўзларининг бутун куч-ғайратлари ва маҳоратларини беш йилликнинг якунловчи йилида давлатга қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг бошқа барча турларини сотиш юзасидан планларни ва социалистик мажбуриятларни бажаришга қаратмоқдалар. (ЎзТАГ).

ПРОПАГАНДИСТЛАРНИНГ КАТТА КЕНГАШИ

Тошкентда 29 август куни сиёсий маориф системасида янги ўқув йилига тайёргарликка бағишланган уч кунлик семинар-кенгаш ўз ишини тугатди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан чақирилган бу семинарда область, шаҳар ва район партия комитетлари, шунингдек йирик партия ташкилотларининг сиёсий маориф уйлари ва кабинетларининг мудирлари, Ўзбекистон ЛКСМ область комитетлари пропаганда ва агитация бўлимларининг мудирлари, шаҳар ва район комсомол комитетларининг секретарлари иштирок этдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети масъул ходимлари, республикадаги бир қанча идораларнинг раҳбарлари, олимлар семинар-кенгаш иштирокчилари ҳузурида нутқ сўзладилар. КПСС XXV съездига тайёргарлик ва партия ташкилотларида ғоявий-тарбиявий ишларнинг савиясини янада ошириш вазифалари тўғрисида, халқ хўжалигини ривожлантириш, партия маорифи ва комсомол сиёсий ўқув системасини янада такомиллаштириш ҳақида, бошқа муҳим масалалар тўғрисида докладлар қилинди ва лекциялар ўқилди. Иш тажрибаси ҳам ўртоқлашилди.

Семинар иштирокчилари Ҳамза район партия комитетининг, «Главташкентстрой»га қарашли 153-қурилиш тресли партия комитетининг ва Тошкент марксизм-ленинизм университетининг янги ўқув йилига тайёргарлик иши билан танишдилар. (ЎзТАГ).

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Республика областларида сабзавот, узум ва полиз маҳсулотлари тайёрлашнинг бориши ҳақида шу йил 29 августга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — сабзавот; учинчи стун — узум; тўртинчи стун — полиз маҳсулотлари (планга нисбатан процент ҳисобида).

Сурхондарё	100,5	10,5	93,4
Андижон	97,0	6,7	82,0
Фарғона	72,7	17,2	81,5
Қашқадарё	63,8	17,4	48,1
Бухоро	58,5	11,6	78,3
Наманган	58,4	17,2	79,5
Тошкент	52,2	7,3	76,8
Самарқанд	48,5	17,2	51,6
Хоразм	41,5	5,0	52,3
ҚҚАССР	37,6	10,4	11,2
Жиззах	36,4	14,0	55,2
Сирдарё	28,6	26,5	54,8
Республика бўйича	58,0	13,3	61,8

ҒЎЗА ЯШИЛ ЛИБОСИНИ ЕЧАДИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ ХИМИЯ ИНСТИТУТИДА ЯНГИ ДЕФОЛИАНТ ЯРАТИЛДИ

ЖИЗЗАХ даштида фан билан пахтачилик тағин бир марта учрашди. 29-совхозда янги дефолиантни тайёрлаш учун биринчи дала установкаси монтаж қилинди. Бу камтарингина воқеа Ўзбекистон кимёгарлари олиб борган катта изланишнинг дастлабки якуни бўлди.

Дефолиация — ғўза баргларини сунъий йўл билан тушириш— пахтани машинада териб олиш тақозо этган бош муаммолардан бири. Пахтани териб олишдан аввал ғўза тупини «ечинтириш», «оқ олтин» чаноқларига етиб бориш учун механик теримчининг «панжаларига» ҳалал етказадиган ғўза баргларини тушириш керак. Химия бунга қодир. Турли-туман дориворлар синтез қилиб кўрилдики, булар далада машиналарга йўл очиб беради. Бу препаратларнинг кўпгина афзалликлари бор.

Лекин ҳар бир дефолиант ўз хусусиятларига эга. Бу дориворларнинг бири шабнам тушган ўсимликларгагина таъсир қилади. Бошқа бири заҳарлидир. Бундай доривор билан иш кўрганда ғоят эҳтиёткорлик талаб этилади. Учинчи хил дориворлар ҳаддан ташқари енгил бўладики, бундай дефолиантлар зарур бўлган ерга тушмасдан ҳавода соатлаб учиб юриши мумкин. Тўртинчи хил дориворлар эса баъзан таъсир ўтказолмайди. Дозировкаси хиёл бузилдими, ғўза барглари ҳали тўкилмасдан туриб, шоҳида сўлиб қолади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Химия институтида ана шу камчиликлардан ҳоли бўлган дефолиант яратилди. Янги доривор лабораторияда топилганидан бери орадан бор-йўғи беш йил ўтди, холос. Эндиликда уни пахтакорлар билишадигина эмас, балки ўз далаларига таклиф этишмоқда.

Институтнинг Жиззах совхозлари билан ҳамдўстлиги шу тариқа вужудга келди. Ахир, Жиззах пахтакорлари бундай ишларнинг мазмунини яхши тушинишади. Ленин номли совхозда ва бошқа хўжаликларда ўтказилган экспериментларни кузатган кишилар кўпдан-кўп қизиқарли нарсаларни кўришди ва ана шу кўришганларини фойдаси бор деб топишди.

Бу ерда самолётларга дориворларни заправка қилиш усулидан тортиб, то унинг ўсимликларга таъсиригача бўлган ҳамма нарса кишини қувонтиради.

Бевосита далада, самолёт ердан кўтариладиган жойда дефолиант эритмаси тайёрланмоқда. Самолёт пахта даласи узра кўтарилиши биланоқ деярли дарҳол далада ғўза баргларига миллиард-миллиард оғир томчилар бамисоли тумандек қўна бошлайди. Кишини ғоят ҳайрон қолдирадиган воқеа ҳам шу ерда бошланади. Дефолиант саккиз соат мобайнида баргларнинг ичкарисига сингади ва шу ердаёқ ўғитга айланади. Бу ўша карбамиднинг ўзгинаси бўлиб, уни ўсимликлар учун омихта қилинган азот ўғити деб ҳақли равишда ҳисоблашади. Карбамидга айланган доривор кўзга яққол ташлангудек бўлмаса ҳам, лекин барибир ғўзанинг авжига баракали таъсир қилади, ғўза дорилангандан кейин ўн иккинчи кунда экинни осонликча ўз либосини ташлашга мажбур этади.

Бир қанча дапқир тажрибалар ўтказилиб, текшириб ҳам кўрилди: чигит барвақт экилган олти гектарлик участкада илгари кенг қўлланиб келинган икки доривор ва Химия институтида яратилган янги доривор ишлатилди. Бу ерда, учинчи участкадаги пахта ҳосили икки центнер юқори бўлди.

Толасининг яхшилигини айтмайсизми! Тошкент енгил ва тўқимачилик саноати институтининг шу участкасида толани синаб кўрган Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги М. А. Хожинованинг фикри шундай.

СоюзНИХИ олимлари, Тошкент медицина институтининг гигиеначилари, Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалиги илмий тадқиқот институтининг ва махсус қўлланиладиган граждан авиацияси ҳамда Ўзбекистон граждан авиацияси бошқармасининг мутахассислари янги дефолиантга оқ йўл тиламоқдалар.

Азот саноати давлат институтининг Чирчиқ филиалига биринчи саноат-тажриба установкасини лойиҳалаш тўғрисида ҳозирнинг ўзидаёқ топшириқ берилди. Чирчиқ электр химия комбинатида орттирилган тажриба ҳам бу ерда яраб қолади.

Дефолиантнинг амалда қўлланилиши учун йўл очиб берган кейинги янгилик ана шу доривор эритмасини тайёрлаш учун керакли дала установкаси бўлди. Бу асбобни совхозда август ойининг сўнгги кунларида монтаж қилишди. Установка оддий ва қулай бўлиб, уни ҳар қандай механика заводида ёки «Узсельхозтехника» устахоналарида ясаш мумкин.

...Тадқиқотларнинг раҳбари, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Малик Набиевич Набиев ва унинг шогирдлари ҳамда ҳамкасблари Людмила Николаевна Семёнова, Рустам Энверович Шамасов, Андрей Владимирович Киселев эндиликда далада экспериментга яқинроқ жойда тўпланишмоқда. Шу нарса характерлики, кимёгарлар даврасида республикада хизмат кўрсатган инженер, Ўзбекистонда авиация агрохимиясининг ташаббускори Всеволод Михайлович Рубо ҳам бор.

Олимлар, авиаторлар ва пахтакорлар бу йил кузда янги доривoрни минг гектар майдонда синаб кўришни мўлжалламоқдалар.

Е. ЕФИМОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ДОН — ДАВЛАТГА

Республика областларида дон тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 29 августга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — мавсум бошидан буён; иккинчи стун — бир кунда (планга нисбатан процент ҳисобида).

Андижон	86,5	5,0
Фарғона	64,0	2,5
Қашқадарё	62,1	1,5
Наманган	44,7	2,5
Сурхондарё	43,1	0,6
Тошкент	38,2	3,3
Сирдарё	24,6	5,2
Бухоро	23,7	0,2
Самарқанд	17,6	1,9
Жиззах	12,3	2,4
Хоразм	—	—
ҚҚАССР	—	—
Республика бўйича	28,4	1,7

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПАЛАТАЛАРИНИНГ ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРИДА

ХОТИН-ҚИЗЛАР СОҒЛИҒИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ — ЖУДА МУҲИМ ВАЗИФА

28 август куни Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Совети соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссияларининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди.

Хотин-қизлар соғлиғини муҳофаза қилиш тўғрисидаги масала қараб чиқилди. Бу ҳақда депутатлар қўшма комиссиясининг раиси, Миллатлар Совети соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссияси раисининг ўринбосари Л. П. Ликова ва СССР соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари Е. Ч. Новикова доклад қилдилар.

Хотин-қизларнинг соғлиғини ва меҳнатини, болаларнинг сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилиш масалалари, деб таъкидланди мажлисда, соғлиқни сақлаш тўғрисида, меҳнат тўғрисида, никоҳ ва оила тўғрисида ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларда кейинги йилларда қабул қилинган қонун асосларида, иттифоқдош республикаларнинг соғлиқни сақлаш тўғрисидаги қонунларида ва меҳнат тўғрисидаги кодексларида мустаҳкамлангандир.

КПСС XXIV съездининг қарорларига мувофиқ шу беш йилликда совет кишиларининг турмуш даражасини янада яхшилаш, фаровонлигини ошириш ҳамда уларнинг сиҳат-саломатлигини сақлаш юзасидан катта социал-иқтисодий тадбирлар амалга оширилди. Ишчи хотин-қизлар, оналарнинг соғлиғини муҳофаза қилиш шу тадбирлар орасида алоҳида ўринни эгаллайди.

Давлат тўққизинчи беш йиллик давомида соғлиқни сақлаш ва жисмоний тарбия учун 55 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ сарфлайди. Оналарга ҳар хил нафақалар бериш, болаларни ўқитиш ва уларни боқиш учун 70 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ сарфланади. Чунончи, ҳомиладорлик ва туққанлик учун аёлларга иш стажидан қатъий назар тўла иш ҳақи миқдорида нафақа тўланмоқда. Бу эса ҳар йили қарийб 1,3 миллиард сўмни ташкил қилади. Касал болаларни боқиш учун ҳар йили оналарга 400 миллион сўмдан кўпроқ, кам маош оладиган оилалардаги болалар учун 1,8 миллиард сўм нафақа тўланмоқда.

Мажлис иштирокчилари ўз нутқларида хотин-қизлар меҳнатини муҳофаза қилишда эришилган муваффақиятларнигина кўрсатиб ўтмай, шу билан бирга мавжуд камчиликларни ҳам айтдилар.

Палаталар комиссиялари қабул қилган қарорда СССР министрликлари ва идораларига, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, маҳаллий Советларга, ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг соғлиқни сақлаш тўғрисидаги қонун асосларида, меҳнат тўғрисидаги қонун асосларида, иттифоқдош республикаларнинг соғлиқни сақлаш тўғрисидаги қонунларида ва меҳнат тўғрисидаги қонун кодексларида хотин-қизлар меҳнатини ва соғлиғини муҳофаза қилиш тўғрисидаги қисми талабларига риоя қилиниши устидан назоратни кучайтириш таклиф қилинади.

СССР Министрликлари ва идораларига ишлаб чиқариш бирлашмалари, корхоналар, ташкилотлар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари зиммасига хотин-қизлар меҳнатини соғломлаштириш ва уларга медицина хизматини яхшилашга алоҳида эътибор бериш мажбуриятини юклаш тавсия этилди.

Мажлисда СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари М. Холов, СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг раиси А. П. Шитиков, СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. П. Георгадзе, СССРнинг бир қанча министрликлари ва идораларининг раҳбарлари иттифоқдош республикаларнинг соғлиқни сақлаш министрлари қатнашдилар. (ТАСС).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ИШГА ТУШИРИЛАДИГАН ИНШООТЛАРДА

ЗАРАФШОН ЖИЛВОНГА ОҚЯПТИ

◆ КУҲНА КАНАЛ ҚАЙТА ЖОНЛАНДИ
◆ 26 МИНГ 300 ГЕКТАР ЕРДА БОҒ-РОҒЛАР ЯШНАЙДИ

◆ МАТОНАТЛИ КИШИЛАР
◆ «МИНГЧИНОР» ЧИРОҚЛАРИ
◆ ДАШТДА ШАҲАР

Сув камчил келган бу йилги қийин шароитни ҳисобга олган бухоролик ирригаторлар катта муваффақиятни қўлга киритдилар. Қутчи ва Жилвон массивларини кесиб ўтадиган эски Жилвон каналининг янги ўзанини қазиб, унга темир-бетондан «кўйлак» кийгизишди. Канал Тошрабод гидроузелидан бошланиб, Шофиркон районидаги янги ташкил этилган Ильич номли пахтачилик, «Жилвон» узум ва боғдорчилик, «Ғалаба» чорвачилик совхозларигача етиб келади.

Вобкент кўчма механизациялашган колоннаси қурувчилари бу хайрли ишни амалга ошириш учун юксак масъулият ҳис этиб фидокорона меҳнат қилишди. Қизилқум саҳросининг табиий қийинчиликларига қарамай, қарийб 20 километр узунликдаги бетон каналнинг 14,5 километрли асосий қисми муддатидан 6 ой илгари қуриб фойдаланишга топширилди. Канал ўзанидан секундига 36 куб метр об-ҳаёт оқиб ўтади ҳамда қақроқ Жилвон даштидаги 26 минг 300 гектар экин ерларини сув билан таъминлайди. Шундан 10 минг гектари янги ўзлаштириладиган ерлардир.

— Жилвон рўдининг эски ўзани жуда эгри-бугри ва тартибсиз оқарди, — дейди кўчма механизациялашган колонна ишлаб чиқариш ҳамда техника бўлими бошлиғи Норпўлат Аҳмедов, — канални ҳар йили юзлаб колхозчилар ва совхоз ишчилари ремонт қилиб туришарди. Қизилқумдан кучли шамол эсиб, кўз очиб юмгунча канални қум босиб қолаверарди. Колоннамиз қурувчилари деҳқонлар оғирини енгил қилиш мақсадида иш суръатини 1,5-2 баравар ошириб меҳнат қилдилар. Қисқа муддат ичида Жилвон рўдининг янги бетонлаштирилган ўзанини ишга туширдик. Бунда 900 минг куб метр тупроқ, 30 минг куб метр темир бетон ишлари бажарилди. Канал бўйлаб бир дюкер, учта кўприк қурилди.

— Каналга темир-бетон «кўйлак»лар кийгизишнинг қандай шарофати бор? — сўрадик Норпўлатдан.

— Биринчидан, канални қум босишдан, ремонт учун кетадиган ортиқча харажатлардан сақлайди. Иккинчидан, 7,2 куб метр сув тежаш имконини беради. Холбуки, шунча сув билан қўшимча 8 минг гектар ерни суғориш мумкин. Канал қурилиши учун сарфланаётган 2 миллион 200 минг сўм маблағ атиги икки йилдаёқ бемалол қопланади.

— Колонна бунёдкорлари шу кунларда қандай юмушларни амалга оширишяпти?

— Ғиждувон райони территориясидаги Қутчи массивидан 500 гектар, Жилвон массивидан 300 гектар қўриқ ер ўзлаштириляпти. Облоберди Комилов, Иноят Ахтамов ўртоқлар бошлиқ бульдозерчи ва скрейперчи бригадаларимиз ҳозирги кунда Жилвон массивидан 200 гектардан зиёд ер очишади.

Биз Жилвон даштидан ер очиб, боғ-роғлар барпо этаётган матонатли кишилар ҳузурига йўл олдик. Шофирконнинг сўлим ва обод қишлоқлари, зумрад далалари ортда қолди. Янтоқзор ва юлғунзорлар бошланди. Қизилқумнинг ўркач-ўркач қум барханлари кўзга ташланди. Кимсасиз бепоён даштликда узоқдан дўппидек келадиган кўм-кўк нуқта кўринди.

— Мана, Жилвон даштига етиб келдик, — деди ҳамроҳимиз, Шофиркон район партия комитетининг секретари Неъмат Бозоров.— Анави кўк нуқта «Мингчинор».

Атрофимизни дарахтлар ва экинзорлар ўраб олган. Кичик Жилвон бетон ариғидан шарқираб сув оқиб турибди. Бизни юзлари офтобда қорайган, эпчил ва чаққон ўрта яшар бир киши қарши олди.

— «Мингчинор»га хуш келибсизлар! — деди самимийлик билан. Танишдик. У Шофирконддаги «Правда» номли ўрта мактабнинг биология ўқитувчиси Файзулла Иноятов экан.

Унинг ҳикоя қилишича, бу ерлар то 1958 йилга қадар тошлоқ ва янтоқзорлардан иборат экан. Файзулла ака ўн бир ўқувчидан иборат чўлқуварлар бригадасини тузиб, биринчи бўлиб даштга отланган. Ҳозирги И. Мўминов номли колхоздан битта ҳайдов тракторини сўраб олишган. Улар Жилвон даштидан ер очиб, дастлабки чинорларни ўтқазган.

— Тунлари чиябўрилар увиллайдиган даштга кўчиб келган дастлабки кунларимиз сира ёдимиздан чиқмайди, — эслайди Файзулла ака, — олдин ўзимиз учун кичкина муваққат уйча қурдик. Кейин қамиш босган, партов Жилвон ариғини ремонт қилдик. Янги ариқчалар қазидик. Қиш-қировли кунлар бошлангунча 20 гектарга яқин ерни очиб шудгор қилдик, суғордик. 1959 йилнинг баҳорида яхши ният билан 17 гектар ерга пахта, полиз, сабзавот экдик. 5 минг туп чинор, ўрик, жийда, олма, шафтоли, тол, тут кўчатлари ўтқаздик. Кузга бориб, натижа ёмон бўлмади. Давлатга 18 тонна пахта, 6-7 тонна қовун-тарвуз топширдик. Энг муҳими, эккан кўчатларимизнинг кўпчилиги барқ уриб кўкарди. Бу ерга «Комсомолобод» деб ном қўйдик.

Ўша кузда, «Комсомолобод»да қовун сайили ўтказдик. Шундан кейин ўзлаштирилган ерлар колхозларга бўлиб берилди. Мени И. Мўминов номли колхозга бош агроном этиб тайинлашди.

— Файзулла ака камтарлик қилиб айтмадилар, — сўзга қўшилди Неъмат Бозоров. — Қалб даъвати билан даштга отланиб, Жилвонни обод қилгани учун партия ва ҳукуматимиз Файзулла акани «Меҳнат Қизил Байроқ» ордени билан мукофотлади. Файзулла ака ўн йил колхозда агрономлик қилди. 1969 йили райком топшириғи билан у киши тағин Жилвонга қайтди. Кўп ўтмай янги ўзлаштирилган ерлар 40 гектарга етди. Янги боғлар, хиёбонлар бунёдга келди. Ирригаторларнинг ёрдами билан 31 километрли кичик Жилвон канали қазилиб, бетон ётқизилди. Саҳрога ҳусн, инсонга соя бахш этувчи чинорларни кўпроқ ўтқазиш ташаббуси бошланди. Ҳозир «Мингчинор»да 3000 туп ўрик, 200 туп беҳи, шунча шафтоли, 1500 туп чинор, 700 туп анор, 15 минг тол, терак, қайрағоч ва бошқа мевали ҳамда манзарали дарахтлар шох ёйиб ўсмоқда. «Мингчинор» санаторий биноси жадал қуриляпти. «Шабада» ошхонаси ҳамиша гавжум. «Мингчинор» билан шундоққина ёндош «Жилвон» узум ва боғдорчилик совхози ишчи-хизматчилари ҳам шу ерда овқатланишади.

Биз токзорлар, олмазорлар оралаб ўтган асфальт йўлдан совхознинг серфайз марказига етиб келдик. Уруш ветерани, тажрибали кекса деҳқон, совхоз директори Облоберди Исомов билан суҳбатлашдик.

— Совхозимизнинг ташкил топганига энди икки йил бўляпти, — деди директор фахр-ифтихор билан, — 300 гектар узумзор, 100 гектар боғимиз бор. Боғларимиз энди ўзлаштирилаётгани учун план берилмаган. Шундоқ бўлсада, ўтган йил 30 тонна узум етиштириб, аҳолига туҳфа этдиқ. Бу йил 150 тонна маҳсулот топширамиз, деб бел боғладик. Йил охиригача боғларимизни 1000 гектарга кенгайтирмоқчимиз. Бунга ҳамма имконият бор. Ер ҳам, сув ҳам, куч ва техника ҳам етарли. Ирригаторларимизга минг раҳмат! Зарафшоннинг сувини Жилвонга буриб, қўлимизга беришди. Энди, фақат меҳнатда қолган.

Чўлга келиб, ишлаш истагини билдираётганлар сафи кун сайин кўпайиб боряпти. Қўлимизда 150 дан ортиқ ана шундай аризалар бор. Мавжуд ишчи ва хизматчиларимизнинг аксарияти дала шийпонларида яшаб, меҳнат қилишяпти. Уларни на саҳро инжиқлиги, на меҳнатнинг оғирлиги, на шароитнинг тахчиллиги чўчита олади. Коллективимиз ҳам, навқирон. Келажаги порлоқ.

— Кичик Жилвон канали ёқалаб келган бўлсаларингиз кўзингиз янги қурилаётган Турнақатор ғиштин биноларга тушгандир, — сўзини давом эттиради директор, — уни бўлажак шаҳар пойдевори десангиз янглишмайсиз. Ҳа, ишонаверинг, бир вақтлар одам юрса оёғи, қуш учса қаноти куядиган Жилвон даштида чинакам социалистик шаҳар қад ростлайди. 1980 йилгача амалга ошириладиган капитал қурилиш плани қўлимизда тайёр. Унда 32,5 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари кўзда тутилган. Бу йил 32 оилага мўлжалланган уй-жой, 100 трактор сиғадиган база тикланади. Келаси йилдан бошлаб эса, 50 оилага уй-жой, 720 ўқувчи таълим оладиган ўрта мактаб, минерал ўғит омборхонаси, водопровод, газ қувурлари, почта-алоқа бўлими биноси ва бошқа маданий-маиший объектлар қурилиши бошланади.

Жилвонда аграр саноат комплексини бунёд этиш — энг муҳим вазифалардан биридир. Унда консерва, сут ва вино маҳсулотлари ишлаб чиқариладиган замонавий заводлар бўлади... Қизилқум саҳроси этагида матонатли бунёдкор совет кишилари қўли билан яна бир гавжум ва кўркам шаҳар туғилишига шак-шубҳа йўқ.

Жилвон дашти — маъмурчилик диёрига, тараққий этган саноат марказига, илм-фан масканига айланадиган кунлар яқин. У ҳали харитага тушмаган бир бўстон, ўқилмаган достон, битилмаган бир китобдир.

Т. НАЗИРОВ,
Ҳ. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

МЕХАНИЗАТОРЛАР МАРРАСИ—3 МИЛЛИОН ТОННА!

«Механизатор — қишлоқда марказий фигурадир, биз бу кадрларни эъзозлашимиз, уларни колхоз ва совхозларда мустаҳкамлаш учун куч-қувватимизни аямаслигимиз керак». «ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» — «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА» газеталарининг кечаги сони КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг ана шу сўзлари билан очилади. Республикамиз пахтакорлари бу йил она-Ватанга 5 миллион 200 минг тонна «оқ олтин» армуғон этиб, партия XXV съездига муносиб туҳфа тайёрламоқдалар. Шу улкан хирмоннинг 3 миллион тоннасини дала гвардиячилари териб беришади. Ҳадемай пахтазор пайкалларига салкам 31 минг машина олиб чиқилади. Машҳур механизаторлар — Жиянқул Рустамов, Сервер Усеинов, Тўхтахон Қирғизбоева, Тўлан Дадажонов, Усенбой Болтаниёзов, Хонкелди Холиқовларнинг мақоласида механизаторлар мусобақасини авж олдириш ҳақида гап кетса, машинасоз Маҳмуд Мўйдинов мақоласида «Урок ва Болға» иттифоқининг қудратли кучи ҳикоя қилинади. Алоҳида диаграммада беш йилликнинг ўтган йиллари мобайнида машина теримининг ҳиссаси беқиёс ортиб бораётганлиги конкрет рақамларда баён этилган.

Механизаторларнинг якунловчи йилдаги режаларига бағишланган бу махсус сон яхши безатилган, республикамиз донгдор кишиларининг мақола ва фотосуратлари кенг ўрин олган.

«КОСМОС-757» ПАРВОЗ ҚИЛМОҚДА

1975 йил 27 августда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-757» учирилди. Йўлдош ичига космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинган ахборотларни ишлаб чиқмоқда. (ТАСС).

СССР ДАВЛАТ МУКОФОТИ НОМЗОДЛАРИ

БАХТИМИЗ ТОНГИ ДОСТОНИ

«Инқилоб тонги»нинг яралиши драматургиямиздагина эмас, умум бадиий ва тарихий адабиётимизда катта, унутилмас воқеа бўлди. Асар авторнинг ҳар сафаргидек услубига хос жиддий, тўк мағизли, ҳаммадан бурун фавқулодда, ғайри оддий, ҳамма асарлари оқимидек тўлқинли дарёдай, қаерда — оҳиста оқади; тиниқ чашмадек; қаердадир — тезоб, пўртанали, сержаҳл; қаердадир — мулойим, мусиқавий; қаердадир — теран, донишманд мўйсафидлар сингари оғир, фикри комил... Сўзлар қатъий, қисқа, латиф; қаердадир — ғамзали ва қаердадир — нимпарда, нимкулгу; қаердадир — тағин бадфеъл, серзарда, ташбиҳлар эса яна серзавқ... Характерлар, назарингда, рассом мўйқаламини эслатади, кўз ўнгингда бутун борлиғи билан жонланади ҳар бир образ.

Асар ўзбек совет давлатининг илк сарварларидан бири Файзулла Хўжаев сингари фавқулодда ватанпарвар, халқпарвар, буюк Ленин ғояларининг Шарқдаги сидқидил ва оташин байроқдорларидан бири ҳақида, у чиққан муҳит, уни тўғри йўлга солган халқ ва, у билан фахр қилувчи Ватан ҳақида! Бу асарни ўқиган ё саҳнада кўрган замондошимиз ўз тарихини фахр билан англайди, ишида ҳам, ҳаётида ҳам тетик тортади, ўзи яшаётган кун, фараҳли кун нақадар каттиқчилик билан, қанчадан-қанча қурбонлар эвазига келганини ҳис қилади, замонининг, даври ва тузумининг қадрига етади. Асар фалсафасини чуқур ҳис қилган ҳар бир киши хаёлида даврлар, курашлар тарозусига тан беради!

Бўлажак оташин арбоб характери ҳар бир тўсиқни қайтмас қилич сингари кесиб боради. Ўша ўз мулки, фароғати, мақсади этагига жон ҳолатда ёпишган амакиси Акбарбой ташлаган тўсиқни ҳам, ҳамиша кўзи юмуқ ва ёввойи қўтос каби боши солиғлиқ, аммо, ҳамиша ҳамлага тайёр Мирзо Урганжий қушбеги тўсиғини ҳам, унинг Маҳсум сингари хоинона жирканч тўсиқларини ҳам, ниҳоят, Саид Олимхоннинг макр ва маломатлари тўла қақшатғич тўсиқларини ҳам! У ўзи танлаган ва ҳаётини бағишлаган мақсад, улуғ мақсад йўлида ҳамма нарсадан кечди, амир мулкидан ортиқ мулкдан ҳам, жаннат ваъда қилган келажакдан ҳам, оқ бўйрага ўтириб, паънатламоққа тайёр турган сулоласидан ҳам! У ёлғиз коммунистик йўлни танлади ва умрини ана шу порлоқ йўлга бағишлади. Асар драматургияси Фозилхўжа номи билан аталмиш бу ёркин сиймонинг ана шундай нотекис ҳаёт йўли билан тўлдирилган. Бу мураккаб образ таниқли санъаткор ижросида моҳирона талқин этилган. Асарнинг воқеабанд шакли ҳам янгича. Муаллиф у кунларни бугун тили билан ҳикоя қилади, бу куннинг қаҳрамонлари у кун қаҳрамонлари билан юзма-юз келадилар, бошдан-оёқ улар айбдорларни сўроқ қилиб, қаҳрамонларни шарафлайдилар. Иккинчи пардада шундай саҳна бор: намойишдан кейин кўзи тағин ҳам очилган, амир макрини тағин ҳам фаҳм этган Фозилхўжа, янги бир қалб, янги бир олам, янги бир одам, янги бир ҳаётдан мужда фаҳм этган Фозилхўжа Бухоро тонгини ёлғиз, бедор кутади, ўз-ўзи билан баҳслашади, амир билан ғойибона олишади. севгилиси Шодия, амакиси Акбарбой билан учрашади. Бу саҳна унинг мақсади йўлидаги илк интилишлари ва саросималарини очади. Хусусан, унинг оловли муҳаббати бугунги ёшлар муқоясида, муҳаббатини исканжага олаётган амакиси Акбарбой билан тўқнашувида катта фалсафий куч билан берилади. Бу ерда ҳам санъаткор ютиб чиқади.

Воқеа асарда тошқин дарёдек босиб келади, курашлар эса, тўлқинлар курашига ўхшайди. Фозилхўжанинг Она билан мулоқати ва Ботир билан учрашув саҳналари, ана шу тўлқинлар курашига, ўпқонга тушиб қолган тўлқинлар курашига ўхшайди.

Комил Яшин адабиётимизда жуда кўп масалаларни бошлаб берган адибларимиздандир. У жуда кўп бош мавзуларни биринчи кўтарди. Лекин унинг бадиий адабиётимизда улуғ Ленин образини биринчи бўлиб саҳнага олиб чиқиши тарихий аҳамиятга моликдир. Унинг «Йўлчи юлдуз» тарихий драмасидаги Владимир Ильич Ленин образи катта санъаткорлик билан ифода этилди. Автор бу асарида — «Инқилоб тонги»да ҳам Ленин даҳосига мурожаат этади ва бу сафар ҳам шубҳасиз муваффақият қозонади. У Владимир Ильич образини ниҳоят даражада катта диққат ва эътиқод билан куйлайди. Ҳақиқатан ҳам куйлайди, катта муҳаббат билан куйлайди!

Александр Осипович Гинзбург бу асарни Ҳамза театрида саҳналаштирган атоқли режиссёр, автор билан жуда кўп ижодий ҳамкорлик қилган, унинг кўп йирик полотноларини постановка қилган. Бу сафар ҳам «Инқилоб тонги»ни у саҳналаштирди ва одатдагидек томошабинларимизнинг чуқур рағбатига муяссар бўлди. Асар янгича, фавқулодда ранг касб этди, муаллифнинг ғояси, мақсад-мароми, асар йўналишидан кутган фалсафасигинамас, ҳар бир образ тилсими режиссёрнинг бадиий калитидан асл маъносини топди. Ҳар бир образ тағин ҳам ёрқинлашди. Хусусан, Зикир Муҳаммаджоновнинг маҳорат билан қилган талқинида Владимир Ильич образи томошабин тасаввур этган даражага кўтарилди. Ойхонбиби образи (Сора Эшонтўраева талқинида) ҳали бу яқин орада ҳеч ким томонидан яратилмаган Она образидир. Бу—СССР халқ артисти талқинида буюк Горький ёки Исаакян, Маяковский ёки Ҳамза даҳосидаги Оналар образи муҳофазасини ҳис қилса, ажабмас. Ўз вақтида Жамила ва Офелия, Гули ва Дездемона, Онахон ва Катерина каби ёшлик, гўзаллик сиймоларини чизган саҳна санъаткори қалами бугун ана шу образлар қудрати даражасида Оналар образига сайқал бермоқда. Буни сиз Она ва ўғил, Она ва Қушбеги саҳналарида ҳайрат билан қайд қиласиз. Амин Турдиев бу сафар ҳам ажойиб образ яратди. Шокалон ота — асарнинг бош образларидан. У асарнинг асосий мақсадини ташийди, асарнинг қон томирларидан бири. Муаллиф ниҳоятда катта муҳаббат билан чизади бу образни, ажойиб характер, ўткир тил беради унга. Санъаткор буни чуқур тушунади ,бор кучи, маҳорати ва санъати билан талқин этади. Биз Шокалон ота қиёфасида инқилобий Бухоронинг зулм ва истибдодга дадил ва борлиғи билан қўзғолган, унинг тожи-тахтини ларзага солаолган халқи ғазаби ва қудратини том маъноси билан ҳис қиламиз.

Наби Раҳимов ва Олим Хўжаевлар касб этган аввалги образлар қанчалик халқ дилида маҳкам қолган бўлса, мазкур асардаги Қушбеги ва Акбарбой образлари ҳам шунчалик беқиёс ва ўчмасдир. Автор Акбарбой образини умумлаштириб, ўша кунларнинг чиркин одамлари қиёфаси шундай деб талқин этади ва биз буни чуқур ҳис қиламиз. Бу одам қадимий Бухорони фалокат ёқасига олиб келган сулола ва хонадоннинг асл вакили. Буни санъаткор жуда тиниқ деталларда ифода этиб, томошабинни ишонтиради. Наби Раҳимовнинг Қушбегиси алоҳида таҳлилга муносиб, у бу саҳнада биринчи яратилган ва иккинчи бир сиймоси яратилиши мушкул бўлган образ. Наби Раҳимов бечора Бухоро қалбига томир отиб кетган мараз ажриқ, уни таг-томиридан кемириб ётган махлуқ образини усталик билан яратди. Икки дунёқараш ва ғояни ўзида касб этмиш икки асосий образ — Олимхон ва Фозилхўжа образлари икки ёш, иқтидорли санъаткорлар томонидан ўзларининг юқорида зикр этилмиш устозлари анъаналари муқоясасида тенглаш даражада ифода этилган. Турғун Азизов билан Ёқуб Аҳмедов Ҳамза театри анъанасининг етук давом эттирувчиларидирлар. Ёқубжон вояга етган актёр. Унинг талқинидаги Фозилхўжа ҳали юқорида ифодасини берганимиз автор талқинини тўла жонлантиради, сайқаллайди. Бу образ кино ва театр саҳналарида жуда баркамол образлар яратган Ёқубжоннинг балоғат образидир.

Муаллифнинг мукаммаллиги, аниқроғи, устозлиги шундаки, у даврга керак бўлиб қолади. У ҳам ўзини давлат ишларисиз, истиқболи ва қисматисиз танимай қўяди. Ҳақиқий совет кишисининг, давр ва мамлакат тақдири томири бир ураётган совет кишисининг уйи, хаёли, ақл-идроки мана шундай ишлашга, севикли ва қадрли замонани мадҳ этувчи, унинг ишларини қўлловчи, қувватловчи полотнолар яратишга эрк беради! Ижодининг аввалидаёқ севиб қолган халқи унинг асти одми асар ёзишини истамади, учи кузатиб борди. У ҳам халқининг бу доно ва зукколигига, талабчанлигига у қадр қилишга арзийдиган асарлар билан жавоб бериб келди. Халқи ҳаётини чуқур ўрганди, билди, унинг образи ҳамиша баланд маҳоратида бўлди, унинг меҳнатсеварлиги ҳамма жиҳатдан ибратли бўлишга олиб келди. У халқининг тарихини, тарихи қаҳрамонларини, бу мамлакат бахти-саодати йўлида жон фидо қилганларни таҳлил қилиш, қаламга олиш билан у, ўзи ҳам ана шулар қаторига кириб қолди. Халқининг севимли арбобларидан бирига айланиб қолди. Унинг замон ва давр талабларига ҳозиржавоблиги халқимиз жонкуярлари орасига наинки ўзини, балки, яратган, яратаётган образларини ҳам сафарбар қилади. Унинг Арслони, Ўлмас ва Саримсоғи, Ғуломжон ва Онахони, Гулсара ва Нурхони, Офтобхон ва Санобари, Темир Мардонов ва Бўронлари бугунги қаҳрамонларимиз билан бир қаторда коммунизм қуради. Халқи орасида бирга яшайди. Унинг асарлари ва қаҳрамонларигинамас, унинг адабиётимизнинг келажаклари билан ишлаши, шогирдларига мураббийлиги ибрати ҳам яшайди адабиётимиз, санъатимизда!

Совет адабиёти оқсоқолларидан бири бўлган устоз Комил Яшиннинг «Инқилоб тонги» постановкасининг СССР Давлат мукофотига қўйилиши ва Ҳамза номидаги академик драма театри коллективининг бу асар устида қилган меҳнатига юксак баҳо берилиши бу фахр силсиласини тағин оширади.

Туроб ТЎЛА,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби.

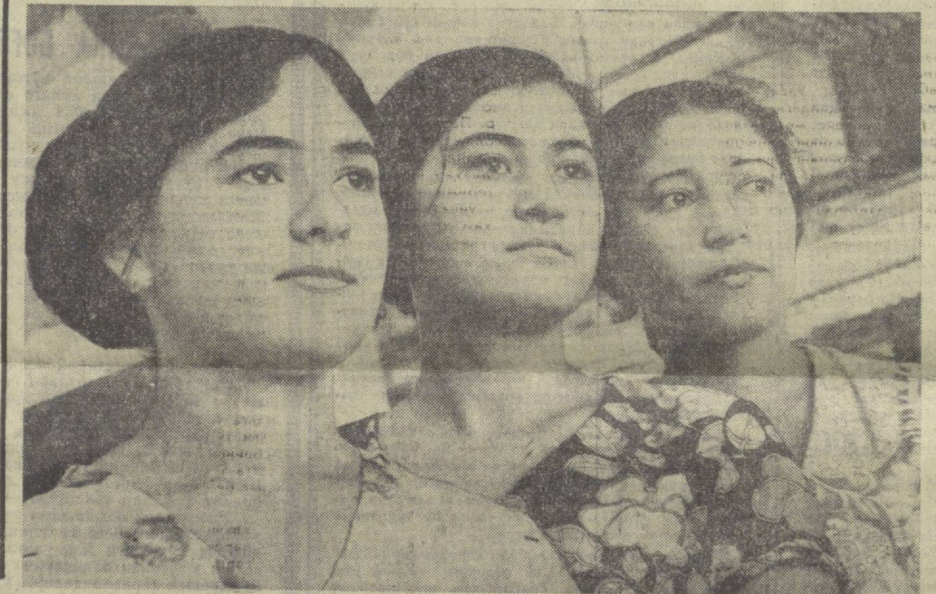

Тошкентдаги 2-тикувчилик фабрикаси ишчилари халқаро хотин-қизлар йилини муносиб нишонлаш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Корхонада шахсий беш йиллик план топшириқларини бажариб қўйиб, 1976 йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқараётганлар сафи кундан-кунга кенгайиб бормоқда. Булар орасида 2-цехнинг тикувчилари Маҳбуба Ҳакимова, Малика Алиева ва Хўрсаной Рауповалар ҳам бор.

А. Тўраев фотоси.

ПОЙТАХТ ҚУРИЛИШЛАРИДА

БИНОКОРЛАР МАДАДКОРИ

Бизнинг давримизда қурилишларни машина-механизмларсиз, қудратли техникасиз тасаввур этиб бўлмайди. КПСС XXIV съезди Директиваларида қурилиш ва монтаж ишларининг сифатини яхшилаш, унинг таннархини арзонлаштириш ҳамда қурилиш техникасидан унумли фойдаланиш лозимлиги алоҳида таъкидланган.

«Главташкентстрой»нинг «Строймеханизация» тресги коллективи ана шу қарорга амалий иш билан жавоб бермоқда. Пойтахтимиздаги барча қурилиш майдонларида ана шу коллективнинг кран машинистлари, бульдозерчилари, инженер-техник ходимлари самарали меҳнат қилишмоқда. КПСС XXV съезди шарафига социалистик мусобақани кучайтириб юборган «Строймеханизация» бўлинмалари барча иқтисодий-техника кўрсаткичлар бўйича беш йиллик топшириқни муддатидан илгари бажардилар. Йил охиригача яна 7 миллион сўмликдан зиёд пудрат ишлари амалга оширилади.

Қўл меҳнатини камайтириб, бажариладиган ишларни техника зиммасига юклаш, — бу трест коллективининг асосий мақсади. Илғор трест «Главташкентстрой»да биринчилар қатори планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтиб ишламоқда. Ойлик ва квартал планлари ошириб бажарилмоқда. 119 ишчи шахсий беш йиллик планини 3 ва 4,5 йилда бажаришга муваффақ бўлди.

Бульдозер машинистлари Турсунбой Акрамов, Қурбон Гусейнов, Виктор Макурин, экскаваторчилар Борис Жуков, минорали кран машинистлари Болтабой Раҳматов, Мария Тишечколар мусобақада илғорлик қилиб, ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқдалар.

Янги техникани жорий этиш бўйича белгиланган тадбирлар ҳам муваффақиятли амалга оширилмоқда. Илғор тажрибаларнинг ишлаб чиқаришда қўлланилиши 30 минг сўмга яқин иқтисодий фойда берди. Жумладан, сув иншоотлари қурилишида кичик механизациядан фойдаланиш, минора кранларини 2-3 сменада ишлатиш қувонарли натижаларга олиб келди.

Партиямизнинг XXV съезди очиладиган кун арафасида икки ойлик планни бажаришга эришамиз. Трест коллективининг аҳди ана шундай.

С. ИБРОҲИМОВ.

МУНОСИБ СОВҒА

Шу кунларда партиямизнинг бўлажак XXV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олишга бутун мамлакат миқёсида тараддуд кўрилаётганидек Тошкентдаги барча қурилиш тармоқларида ҳам қизғин тайёргарлик ишлари авж олган. Шаҳримиз азамат қурувчиларимизнинг ғайрат-шижоати туфайли тобора гўзал ва кўркам бўлиб бормоқда. Жумладан биргина доҳий Ленин номидаги районнинг ўзидагина кейинги йил ичида катта ободончилик ишлари амалга оширилди, катта-катта маъмурий ҳамда турар-жой бинолари қуриб фойдаланишга топширилди. Ҳашаматли биноларни қуриш, ободонлаштириш ишларида «Главташкентстрой»га қарашли барча қурилиш трестлари қатори 8-трест, 2-қурилиш-монтаж бошқармаси бинокорлари ҳам бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқдалар.

2-қурилиш бошқармасида Н. Чичигиннинг 35 кишилик комплекс-монтажчилар бригадаси барча бригадаларга ўрнак бўлмоқда. Бу бригада азаматлари иш суръатини ошириш билан 1972 йили Ленин районида қурила бошланган республика Давлат банки биносини комплекс монтажлаш ишларини КПСС XXV съезди арафасида тугаллаш ниятидалар. Бригада аъзоларидан пайвандчи Н. Бочко, монтажчи А. Мартенс ва ғишт терувчилардан Р. Гайсина каби ўртоқлар, — дейди қурилиш мастери Э. Галимов. бошқалар каби ойлик планларини 150-160 процент қилиб адо этмоқдалар. Улар съезд олди мусобақаларида янада зўр ғайрат билан ишламоқдалар.

Қурилиш юксак суръатлар билан давом этмоқда. 2-қурилиш бошқармаси бинокорлари маъмурият биносининг бош қисмини шу йил 7 ноябрга тўла-тўкис монтажлаб бўлишга ҳамда фойдаланишга топширишга қатъий аҳд қилганлар. Бу уларнинг КПСС XXV съездига тайёрлаган муносиб совғалари бўлади.

Н. АЛИМОВ.

РЕКОРДЛАР НОРМА БЎЛИБ ҚОЛАДИ

АНДИЖОН, (ЎзТАГ). Андижон областидаги саноат корхоналарининг коллективлари КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг қарорини қизғин маъқулламоқдалар. Володарский номли тикувчилик фабрикасининг ишчиси Жаннатхон Эминова, Қўрғонтепадаги пахта заводининг ишчиси Мўминжон Хурбоев, 106-Автомобиль корхонасининг шофери Маматқул Маткаримов ва «Андижонирмаш» заводининг токари Геннадий Удодов қарорга жавобан ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олиш учун мусобақага қўшилайлик, ана шу мусобақа давомида қўйилган шахсий рекордлар ҳар кунги норма бўлиб қолиши учун курашайлик, деган даъват билан областнинг барча меҳнаткашларига мурожаат қилишди.

Союзлар уйида коммунистик меҳнат зарбдорларининг бўлиб ўтган область слётида шу ҳақда гаплашиб олинди.

Л. А. ФОТИЕВАНИ ДАФН ЭТИШ

29 августда Москва Россиядаги революцион ҳаракатнинг кекса қатнашчиларидан бири, 1904 йилдан бери Коммунистик партия аъзоси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Лидия Александровна Фотиевани сўнгги йўлга узатиб қўйди.

Марҳуманинг жасади солинган тобут КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институтининг конференциялар залида ўрнатилди. Тобутнинг бош томонидаги гулчамбарнинг лентасига: «Лидия Александровна Фотиевага КПСС Марказий Комитетидан» деб ёзиб қўйилган. Унинг ёнида Москва шаҳар партия комитетидан, В. И. Ленин Марказий музейидан, революцион курашда қатнашган сафдошларидан, қавм-қариндошлар ва ёр-биродарлардан қўйилган гулчамбарлар турибди.

Ленинча коммунистлар гвардиясининг содиқ фарзандига берилган Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Юлдузи, тўртта Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва бошқа мукофотлар қирмизи шойига қадалган.

Минг-минглаб кишилар Л. А. Фотиева билан видолашгани келдилар. Мамлакатимизда Лидия Александровнани яхши билишарди. У ленинча ғоявий меросни пропаганда қилишга, меҳнаткашларни Владимир Ильич Ленин ҳаёти ва фаолияти тимсолида тарбиялашга кўп куч ва ғайратини сарфлаганди. Л. А. Фотиева партия аъзолари орасида зўр обрў ва ҳурматга сазовор бўлган киши эди, партиянинг кўпгина съездлари ишида қатнашганди.

Залда мотам садолари янграйди. В. В. Гришин, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов ўртоқлар фахрий қоровулда турадилар.

Марҳумани дафн этишни ташкил этиш комиссиясининг аъзолари, масъул партия ва совет ходимлари, Россиядаги революцион ҳаракат ветеранлари, Москва корхоналарининг ишчилари мотам вахтасида турдилар.

Новодевичье қабристонида мотам митинги бўлди ва Л. А. Фотиева жасади шу ерга дафн этилди.

(ТАСС).

КПСС XXV СЪЕЗДИГА ҚАНДАЙ ТУҲФА ТАЙЁРЛАМОҚДАСИЗ?

МЕХАНИЗАТОРЛАР МУСОБАҚАСИ

ҚАЛБ АМРИ БИЛАН

ГЎЗАЛ ФАРҒОНАНИНГ Бешариғидан Қарши даштида янгидан ташкил топган СССР 50 йиллиги номидаги совхозга қалб амри билан ишга келган эдим. Чўлда мени илиқ кутиб олишди.

Мен чўлга келган кунимданоқ деҳқонга асқотадиган бирор ҳунар ўрганишга астойдил қизиқдим. Чунки, бирор касбни мукаммал ўрганмасдан туриб, дашт шароитида деҳқончилик қилиш, мўл пахта ҳосили етиштириш мумкин эмас. Шундай қилиб, совхоз марказий устахонасида очилган механик-ҳайдовчилар курсини битирдим. Натижада механизатор бўлиб қолдим. Ўтган йили менга янги тўрт қаторли «Ўзбекистон» маркали терим машинаси бириктилди. Ҳамкасб дўстларим билан бир қаторда чўлда етиштирилган ҳосилни машиналар билан тердик. Мавсумда 200 тоннадан ошириб пахта териб бердим. Бу муваффақиятим мени руҳлантириб юборди. Чунки, илгари қўлда пахта териб, ғўза чопиғида қатнашиб юрган бўлсам, эндиликда қудратли терим машинасини бошқариб, бункерлардан пахта бўшатдим.

Бригадамизга 57 гектар ер бириктишди. Ерларимиз янгидан ўзлаштирилган, турли минералларга бой, шўри йўқ, бўз ерлар. Шунинг учун бу ерда шўр ювишга ҳожат қолмади. Фақат экиш олдидан яхоб суви бердик, шу билан тупроқда кўпроқ нам бўлишига эришдик. Чигитни кенг қаторлаб экдик. Чўл шароитида бундай усул билан экилган ғўзаларнинг ҳосили мўл бўлар экан. Чунки, энг қийин ва мураккаб келган бу йилда ҳам ғўзаларимиз серҳосил бўлиб ўсмоқда.

Бригадамизда мендан ташқари яна тўрт киши меҳнат қилишади. Уларнинг ҳар бирини сувчи ҳам, механизатор ҳам дейиш мумкин. Ўзим ҳам қараб турмайман, трактор бошқариб, культивация қиламан, жўяк оламан, кези келганда сув тарашга кўмаклашаман. Бу йил сувдан қийналмадик. Чунки, Қарши магистраль канали орқали етарли миқдорда об-ҳаёт олиб турдик.

Ҳозирги кунларда ғўза парваришини сусайтирмаган ҳолда ҳосил йиғим-теримига тайёргарликни бошлаб юбордик. Хўжалигимизда пахта теримига тайёргарлик Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларини 1975 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қарори асосида ташкил этилмоқда.

Ҳозир хўжалигимизда 3770 гектар майдонда ғўза ўстирилаяпти. Бу майдонларнинг аксарият қисмида терим машиналари юргизилади. Жумладан 600 гектар ерда ингичка толали пахта етиштирилади. Ингичка толали пахта етиштириладиган майдонларда ҳосилнинг бир қисми қўлда териб олинади. Шундай қилиб, етиштирилган ҳосилнинг 90 процентини терим машиналари билан саронжомлаб олишни мўлжаллаб турибмиз. Ҳозир совхозимизда 30 та тўрт қаторли терим машиналари мавжуд. Яна 10 та терим машинаси харид қиламиз. Демак, машиналаримиз 40 тага етказилади.

Шу кунларда пахта ташиладиган йўл ва кўприклар созланмоқда, тош-тарози ҳозирланаётир, тележкалар ремонтдан чиқарилаяпти.

Совхозимиз бўйича 3770 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 18 центнер ўрнига 30 центнердан қимматбаҳо хом ашё етиштириш мажбуриятини олганмиз. Бунинг учун реал имкониятлар бор. Ҳозир хўжалик бўйича ҳар туп ғўзада ўртача 14-16 тадан кўсак бор.

Бу йил тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йили, бундан ташқари хотин-қизлар йили ҳам деб эълон қилинди. Демак, биз хотин-қизлар учун 1975 йил жуда масъулиятли йил ҳисобланади. Бу йилни меҳнатда муносиб совғалар билан якунлашни дилга тугиб меҳнат қилаётирмиз.

«Совет Ўзбекистони» газетасининг яқиндаги сонларидан бири комплекс механизацияга, республикамизнинг таниқли механизаторларининг иш фаолиятига бағишланган эди. Мен ҳам Турсуной Охунованинг қалб сўзларини газетадан ўқиб беҳад қувондим. Турсуной опа механизатор хотин-қизларга мурожаат қилиб, мавсумда 400 тоннадан кам пахта термасликка чақирди.

Бу йилги мавсумда 400 тонна пахта териб бериш мажбуриятини олдим. Бу мажбуриятни бажариш жонажон ишим бўлиб қолади. Бу соҳада қўшни Ульянов районидаги «Қашқадарё» совхозининг механик-ҳайдовчиси Ленин ордени кавалери Али Наввотовни социалистик мусобақага чақираман ва мусобақадошимни ҳам умумхалқ ишига янада активроқ ҳисса қўшишга даъват этаман.

Мақсуда УСМОНОВА,
Нишон районидаги «СССР 50 йиллиги» совхозининг механизатори.

КАСБИМИЗНИ ШАРАФЛАЙМИЗ

ЎН ОЛТИ ЙИЛДАН БУЁН механизаторлик қиламан. Ўрта мактабни тугатгандан сўнг Қарши шаҳридаги механизация мактабини битирдим. Шундан буён совхозда ишлайман. Ерни шудгорлашда қатнашаман, чигит экаман, ғўзаларга ишлов бераман, кузда албатта машина бошқариб, пахта тераман. 1974 йилда энг кўп — 410 тонна пахта териб бердим. Беш йилликнинг тўрт йили ичида эса 1300 тонна пахтани бункерлардан бўшатдим.

Механизаторлик касбим билан фахрланаман. Чунки, қишлоқда ҳозир бирор соҳа йўққи, техника кириб бормаган бўлсин. Механизатор қишлоқда обрўли киши, унинг меҳнати ҳар томонлама қадрланяпти.

Омон Завадов бошлиқ бригадада механизаторлик қиламан. Бу йил чигитни кенг қаторлаб экдик. Экишнинг бу прогрессив усули далаларимизга қўл келди. Ҳар гектар ерда ўртача 140 минг кўчат бўлишига эришдик. Суғоришда ҳам, культивацияда ҳам кенг қаторлаб экилган участкаларда ишлаш енгил кўчаяпти.

Совхозимиз бўйича 2600 гектар майдонда ғўза меҳр билан парвариш қилинаётир. Шундан 800 гектари ингичка толали пахта етиштириладиган участкалар саналади. Барча майдонларни етти марта культивация қилдик, уч марта мириқтириб суғордик. Суғориш шарбат усулида олиб борилаётир. Узоқ-яқин яйловлардан маҳаллий ўғит ташилиб, шарбат қилиб ғўза қатор ораларига оқизиляпти. Шу кунгача ҳар гектар ерга 11 тоннадан гўнг ва қўй қийи солинди. Натижада барча майдонларимиздаги ғўзалар серҳосил бўлиб ривожланаётир. Парваришни сусайтирмаган ҳолда ҳосил теримига ҳам тайёргарлик кўрмоқдамиз. Совхозимизда ҳар йили ҳам пахта йиғим-теримида машиналар асосий роль ўйнайди.

Бу йил ҳам ҳосилнинг асосий қисмини бункерлардан тўкишни режалаб турибмиз. 2600 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан, жами 9 минг тонна пахта етиштириб, республикамизнинг юксак «оқ олтин» хирмонига муносиб ҳисса қўшиш иштиёқида меҳнат қилаётган совхозимиз механизаторлари ҳосилнинг 7 минг тоннасини терим машиналари бункерларидан тўкишга аҳд қилдилар. Бунинг учун мавжуд 48 та терим машинаси ремонтдан чиқарилиб, тахт қилинди. Хўжалигимиздаги 5 бўлим ва 33 пахтачилик бригадасининг ҳаммасида ҳосил йиғим-теримига пухта тараддуд кўрилаётир.

Пахтакорларимиз бу йил халқ хўжалиги планида белгиланганидан қарийб 2,6 минг тонна кўп пахта сотиш мажбуриятини олганлар. Партия ва ҳукуматимиз пахтакорлар тўғрисида оталарча ғамхўрлик қилаётир. Қатъий пландан ташқари топширилган пахтанинг харид нархлари 50 процент оширилганлиги бунинг ёрқин далилидир. Хўжалигимиз деҳқонлари бу катта имтиёздан салкам бир миллион сўм соф фойда оладилар.

Совхоз марказий устахонасида очилган қисқа курсда 48 йигит-қиз ўқиб механизаторлик касбини эгаллади. Ҳозир улар тажрибали механизаторлар билан бир қаторда меҳнат қилаяптилар. Демак, бизда механик-ҳайдовчилар етарли. Машиналарни икки сменада ишлатиш учун кенг имкониятлар бор.

Бобомурод Йўлдошев, Юсуф Шодиев, Панжи Муртазоев, Санъат Элбоева, Тўхташ Қодиров, Жўра Сувонов, Саттор Ҳамроев, Жўра Бўриев каби тажрибали механик-ҳайдовчиларнинг ҳар бири мавсумда 350-400 тоннадан пахта териб, пахтакорларнинг оғирини енгил қилишда актив қатнашажакларини изҳор этдилар.

Хўжаликда терим машиналари группа усулида ишлатилади. Бу йил машиналарни олти группада ишлатамиз. Ҳозирнинг ўзидаёқ қайси группанинг қайси участкада ишлаши белгилаб қўйилди. Техника хизмати кўрсатиш учун кўчма устахоналар, ёнилғи ташийдиган махсус машиналар ажратилди. Пахта ташишда қатнашадиган 60 тележка дала — пахта пункти маршрути бўйича ҳаракат қилади. Уруғлик участкаларнинг ҳосили қўлда териб олинади. Икки минг киши теримда қатнашади. Улар терган пахта бевосита даланинг ўзида тортиб олиниб, тележкаларга юкланади.

Нишон районидаги «СССР 50 йиллиги» совхозининг механизатори, моҳир пахтакор Мақсудахон Усмsecurityнинг чақириғини қабул қиламан ва бу мусобақани фақат икки механизатор ўртасидаги меҳнат кўриги эмас, балки хўжаликларимиз ўртасидаги, районларимиз ўртасидаги социалистик мусобақа деб биламан. Шунинг учун бу мусобақанинг масъулиятини қалбдан ҳис қилиб, мавсумда янада самаралироқ меҳнат қилишга тиришаман. Мавсумда менга бириктилган «ХН-3,6» маркали тўрт қаторли «Ўзбекистон» машинам бункеридан 500 тонна пахта тўкишга аҳд қилдим. Менинг бу аҳдим қатъий.

Али НАВВОТОВ,
Ульянов районидаги «Қашқадарё» совхозининг механизатори, Ленин ордени кавалери.

Фазо лочинлари пахтакор дўстлар ҳузурига шошилмоқдалар. Ғўза дефолиациясини тез ва соз ўтказиш кўп жиҳатдан уларнинг жасоратли меҳнатига боғлиқ. Пахтакор районидаги Кичанов номли совхоз деҳқонлари ҳам 4590 гектар майдонда пахтадан мўл ҳосил етиштириб, ғўза дефолиациясига қизғин ҳозирлик кўрмоқдалар. Суратларда: 1. Пахтакорларга ёрдамга келган авиаторлар дефолиация қилинадиган майдонларни картадан аниқ белгилаб олмоқдалар. 2. Республика граждан авиацияси бошқармасининг Сергели авиаторлари қанотли машиналарни парвозга шайламоқдалар. Аэрофлот ветерани, КПСС аъзоси Солиҳ Бахтиёров самолётнинг техникавий созлигини сўнгги бор кузатишдан ўтказмоқда.

В. Сваричевский ва И. Глауберзон фотолари.

ЯНГИ МЕҲНАТ ҒАЙРАТИ

Тошкентдаги нон маҳсулотлари иккинчи комбинати клубини корхона ишчилари билан хизматчилари лиқ тўлдиришди. Улар КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисидаги қарорини муҳокама қилишга бағишланган митингга келишди.

Иккинчи тегирмон цехининг бошлиғи А. И. Сайфиддинов сўзга чиқиб, бундай деди:

— Биз, комбинат меҳнатчилари 21 август куни тўққизинчи беш йиллик топшириғини муддатидан илгари бажарганимиз тўғрисида жонажон партияга рапорт бердик. КПСС Марказий Комитетининг қарори ишлаб чиқаришни янада ўстириш, маҳсулот сифатини ҳар тарафлама яхшилашнинг янги қудратли мадади бўлади. Ҳар куни планга қўшимча равишда маҳсулот етказиб берамиз — коммунистик меҳнат коллективи деган фахрли номга сазовор бўлган цехимиз ишчиларининг шиори ана шундай.

Инженер-химик Л. С. Дунаева, коммунистик меҳнат бригадасининг раҳбари С. Очилов, цех бошлиғи С. В. Баронин, комбинат директори А. Я. Малиновский съезд олди меҳнат вахтасида эришилган муваффақиятлар тўғрисида сўзлаб беришди. Уларнинг ҳаммаси КПСС Марказий Комитетининг қарори комбинатда меҳнат ғайратини янада ошириб юборганлиги тўғрисида гапирдилар.

Митинг иштирокчилари беш йиллик охирига қадар қўшимча равишда ўн етти миллион сўмлик маҳсулот чиқариш, беш йилликнинг якунловчи йилида планга қўшимча ўн минг тонна навли ўн ва ўн икки минг тонна омихта ем реализация қилиш мажбуриятини олдилар.

* * *

Тошкентдаги кўн буюмлар заводида кондитер фабрикасида ва бошқа корхоналарда ҳам КПСС Марказий Комитети қарорини муҳокама этишга бағишланган митинглар бўлиб ўтди. Бу митингларда партиянинг навбатдаги съезди шарафига оширилган мажбуриятлар олинди.

(ЎзТАГ).

ЧОРВАДОРЛАР ЗАФАРИ

ТЕРМИЗ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Сурхондарё областининг партия, совет ва хўжалик ташкилотлари, колхоз ва совхоз раҳбарлари бу йил чорва моллар учун озуқа тайёрлаш ишига жиддий эътибор бердилар. Улар бир йилда икки йиллик озуқа жамғариш учун курашиб, ажойиб натижаларни қўлга киритдилар. Область хўжаликлари ҳозиргача дағал хашак тайёрлаш йиллик планини 402 минг 700 тонна ўрнига 409 минг тонна, сенаж бостиришни пландаги 170 минг тонна ўрнига 176 минг тонна қилиб бажардилар.

Чорва моллар учун озуқа жамғариш Денов ва Шўрчи районларида айниқса яхши ташкил этилди. Жумладан, Денов районининг хўжаликлари пландаги 43,2 минг тонна ўрнига 51,9 минг тонна дағал хашак, 23,4 минг тонна ўрнига 27,6 минг тонна сенаж жамғардилар. Шўрчилик чорвадорлар эса пландаги 55,5 минг тонна ўрнига 68,3 минг тонна дағал хашак тайёрлаб, белгиланган 25,5 минг тонна ўрнига 36,6 минг тонна сенаж бостирдилар.

Маккажўхоридан силос бостириш топшириғи 25 августга қадар 109,5 минг тонна қилиб уддаланди. Витаминли ун ишлаб чиқариш йиллик топшириғи 6,1 минг тонна адо этилди.

Ҳозирги долзарб ва қисталанг кунларда озуқа жамғариш ишида 10 мингдан ортиқ киши, 200 дан зиёд сенокосилка, 134 пресподборщик, ўнлаб автомашина, трактор тележкалари ва бошқа кўплаб механизмлар иштирок этмоқда.

А. ХАЛИЛОВ.

ГАЗЕТАДА БОСИЛГАНДАН КЕЙИН

«ҒАЛАТИ ЙИҚИЛИШ»

«Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил 1 июнь сонида босилган «Ғалати йиқилиш» сарлавҳали фельетонда келтирилган фактлар, — деб хабар қилинади Ўзбекистон ССР прокуратурасидан келган жавоб хатда, — текширишда тасдиқланди. Иброҳим Аятов ҳибсга олиниб, унинг жиноий иши қўшимча текширишлар ўтказиш учун Тошкент область ички ишлар бошқармасига юборилди.

Жиноий иш юзасидан текшириш олиб бораётганда қонунни қўпол равишда бузган Б. Қозоқбоев, жиноий ишни текшириш пайтида расмиятчилик ва сан-соларликка йўл қўйган терговчи Кашкинбоев вазифасидан бўшатилди.

Бўка район ички ишлар бўлими бошлиғининг собиқ ўринбосари Ш. Исоқовнинг ўз мансабини суиистеъмол қилганлик фактлари эса ўрганилмоқда.

„ЮЛҒИЧ“

Газетамизда «Ажаб савдолар» рубрикаси остида босилган («Совет Ўзбекистони» 27 июнь) «Юлғич» сарлавҳали мақолага Тошкент область аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бошқармасидан қуйидаги жавоб олинди:

Мақола бошқарма, район ва шаҳар маиший комбинат директорлари иштирокида ўтган йиғилишда муҳокама қилиниб, келтирилган фактлар тўғри деб топилди. Кенгашда бундан кейин сартарошлик хизмати кўрсатишда бундай камчиликларнинг такрорланмаслик чора-тадбирлари белгиланди ва ҳамма комбинат директорларига ушбу масалани коллектив аъзолари ўртасида муҳокама қилиш топширилди.

Хизмат ҳақи прейскурантини бузган сартарош Ёқуб Натанилов ишдан бўшатилди.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ВДР РАҲБАРЛАРИ БИЛАН УЧРАШДИ

ХАНОЙ, 28 август. (ТАСС). Совет партия-ҳукумат делегацияси Ханойга келиши билан Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ле Зуан билан, ВМП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВДР миллат мажлиси доимий комитетининг раиси Чионг Тинь билан, ВДР ҳукуматининг бош министри Фам Ван Донг билан учрашди.

Самимий суҳбат чоғида совет делегациясининг бошлиғи М. С. Соломенцев ВДРнинг 30 йиллиги муносабати билан Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний ва А. Н. Косигин ўртоқлардан ВМП Марказий Комитетига, ВДР миллат мажлисининг доимий комитетига ва ВДР ҳукумат кенгашига юборилган табрикнома текстини топширди.

Совет партия-ҳукумат делегацияси Вьетнам халқининг ажойиб ғалабаси — Ватаннинг батамом озод этилганлиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва шахсан Л. И. Брежневнинг самимий табригини Вьетнам раҳбарларига топширди. Делегация мамлакатни қайта тиклашда, унинг жануби-шарқий Осиёда социализм таянчи сифатида бундан буёнги тинч тараққиётида Вьетнам коммунистларига, бутун Вьетнам халқига янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

Суҳбатда Совет томонидан: КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, РСФСР Министрлар Советининг раиси М. С. Соломенцев, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари М. А. Лесечко, Москва шаҳар совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари В. П. Исаев, СССРнинг ВДРдаги элчиси Б. Н. Чаплин; Вьетнам томонидан — ВМП Марказий Комитетининг секретари Суан Тхюи, ВМП Марказий Комитетининг аъзоси Нгуен Ван Кинь қатнашдилар.

ЖЕНЕВАДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯДА

ЖЕНЕВА. (ТАСС). Бу ерда ЮНЕСКО томонидан ўтказилаётган халқ маорифи масалаларига доир 35-халқаро конференция очилди. Конференция ишида 80 мамлакатнинг, шу жумладан Совет Иттифоқининг делегацияси, шунингдек халқаро ташкилотлар ва БМТнинг ихтисослаштирилган муассасалари вакиллари қатнашмоқдалар.

Конференция маорифни ривожлантириш проблемаларини қараб чиқади. Мазкур сессияда ўқитувчининг ва унинг профессионал тайёргарлигининг роли тўғрисидаги, шу жумладан ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда тайёргарлик тўғрисидаги масалага алоҳида эътибор берилади.

Чехословакия вакили доктор Влачихова конференцияни очиб, халқларнинг тинч меҳнати ҳамда бундан кейинги ижтимоий ривожланиш учун Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг натижалари катта аҳамиятга эга бўлганлигини таъкидлади.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

СОФИЯ. Бу ерда «Рус ва совет адабиётининг жаҳондаги бошқа миллий адабиётлар билан алоқаси проблемалари» деган мавзуга бағишланган халқаро симпозиум очилди. Симпозиумда Европа, Осиё ва Америкадаги 17 мамлакатдан 250 олим ва мутахассис қатнашмоқда.

БОНН. Германия Федератив Республикасининг ҳукумати мамлакатда иқтисодий конъюнктурани кучайтириш юзасидан навбатдаги программани қабул қилди. Бу программани амалга ошириш учун 5 миллиард 750 миллион марка ажратилди. Бу маблағларнинг кўп қисми иқтисодий тушкунликдан кўпроқ зарар кўрган қурилиш соҳасига сарф қилинади.

ВАШИНГТОН. Монополияларнинг ҳамласига қарши ўзларини ҳаётий ҳуқуқларини ҳимоя қилаётган Америка меҳнаткашларининг забастовка кураши кучайиб бормоқда. Меҳнат министрлигининг хабар беришича, июль ойида АҚШда 565 минг киши, яъни ундан аввалги ойдагига нисбатан 168 минг кўпроқ киши иш ташлаган.

БУЭНОС-АЙРЕС. Аргентина Коммунистик партияси ва коммунистик ёшлар федерацияси фондига маблағ тўплаш кампанияси муваффақиятли ўтди. Аргентина коммунистларининг «Нуэстра Палабра» газетасининг хабар беришича, меҳнаткашлар партия кассасига 3 миллион песодан кўпроқ пул топширганлар.

АДДИС-АБЕБА. Эфиопиянинг муваққат ҳарбий ҳукумати мамлакатда «Ҳамкорлик йўли билан ривожланиш» деган шиор остида ўтказилаётган меҳнат кампаниясини кенгайтириш ва кучайтириш ҳамда бу кампанияни 1976 йилнинг ёз фаслигача давом эттириш ҳақида қарор қабул қилди.

(ТАСС).

ЯПОНИЯ: ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИНИНГ САБОҚЛАРИ

Бундан 30 йил муқаддам — 1945 йилнинг 2 сентябрида Япония сўзсиз таслим бўлиш тўғрисидаги актга имзо чекиши билан иккинчи жаҳон уруши тугади. Фашистлар Германияси ва милитаристик Япония батамом тор-мор қилинди. Биз нима учун орадан шунча йиллар ўтса ҳам бу мавзуга қайта-қайта мурожаат қилаётирмиз? Чунки инсоният миллион-миллион кишилар ҳалок бўлганлигини, халқларнинг кўпгина авлодлари меҳнати билан бунёд қилинган жуда кўп моддий бойликлар нобуд бўлганлигини унутиши мумкин эмас; бундай бениҳоя кулфатларга нима олиб келганлигига, бунинг учун кимлар айбдор эканлигига инсоният фарқсиз қарай олмайди. Чунки ўтган уруш воқеаларини тарихан пухта ўйлаб кўриш бизга янги урушларнинг олдини олиш имконини беради.

Япон халқига унинг СССР, Хитой ва Осиёдаги бошқа халқларга нисбатан жуда узоқ вақт давомида агрессив сиёсат ўтказиб келган давлат ва сиёсий арбобларининг жинояткорона хатти-ҳаракатлари ғоят қимматга тушди. Япония Узоқ Шарқда ва Тинч океан ҳавзасидаги деярли узлуксиз урушлар ва можароларнинг ташаббускори бўлди: 1895 йилдан 1945 йилгача ўтган 50 йилнинг 37 йили мобайнида эълон қилинган ва эълон қилинмаган урушлар олиб борди. Мамлакат ҳукмрон доираларининг босқинчилик сиёсати унинг халқига кулфат ва азоб-уқубатлар келтирди. Иккинчи жаҳон урушида неча-неча миллион япон фронтларда ҳалок бўлди, 4,5 миллион киши мажруҳ бўлиб қолди, 8 миллион киши бошпанасидан ажралди, неча ўн миллионлаб киши очлик азобини чекди.

Бироқ Японияда ҳали ҳам ана шуларни осонгина унутиб юбораётган ва ҳукмрон доираларнинг агрессив ҳаракатларини ё оқлашга, ё бўлмаса аҳволни гўё япон халқининг фожиаси учун олий ҳарбий раҳбарларнинг кичкина бир группасигина айбдор деб кўрсатишга уринаётган арбоблар бор.

Япон милитаристлари Осиё халқларига озодлик ва мустақиллик эмас, балки Европа империалистик давлатлари вақтида бўлганидагига қараганда янада маккорроқ ва шафқатсизроқ мустамлакачилик режимини олиб келдилар. Япониянинг ўзи мустамлакачи давлат бўлиб, қўшни — айтайлик, корейс халқига мустақиллик беришни хаёлига келтирмаган бир вақтда, дарҳақиқат, қандай «озодлик миссияси» тўғрисида гап бориши мумкин. Япониянинг ташқи сиёсат йўлига япон ирқининг қандайдир мумтозлиги даъвоси асос бўлиб келди.

Япон милитаристлари босиб олган мамлакатларда жуда кўплаб жиноятлар қилди. Бу жиноятлар халқаро ҳарбий трибунал суд ишларини кўриши давомида қўлга киритилган ҳужжатлар ва юзлаб гувоҳлик кўрсатмалари билан раддиясиз исботланди. Япон милитаристлари ҳарбий асирларни қириб ташлаганлиги ва граждан аҳоли устидан зўравонлик қилганлиги тўғрисидаги маълумотлар ошкора маълум қилинганида жаҳон ларзага келди.

Япония тор-мор этилганидан кейин Япония мустамлакачилик империяси батамом ҳалокатга учради. Иккинчи жаҳон уруши давомида босиб олинган мамлакатларгина эмас, балки шу билан бирга «эски» Япон мустамлакалари ҳам мустамлакачилик зулмидан озод қилинди. Япон милитаризми тор-мор этилишининг бевосита таъсири остида Узоқ Шарқ ва шарқи-жанубий Осиё мамлакатларида миллий-озодлик ҳаракати кучайди. Бу ҳаракат тарихий аҳамиятга молик ғалабалар билан якунланди — Корея, Вьетнам, Бирма, Индонезия, Филиппин, Ҳиндистон мустақилликка эришди.

Япония ҳукмрон доираларининг экспансиячилик ниятлари жуда катта мақсадларни кўзлар эди. У 1940 йилнинг сентябрида Германия ва Италия билан уч давлат пактини имзолаш билан жаҳонга ҳукмронлик қилиш режаларини тузмоқда эди: СССР Германия билан урушда мағлубиятга учраса, Узоқ Шарқ ва Шарқий Сибирни босиб олиш, шундан кейин Германия ва Италиянинг ёрдами билан АҚШ ва Англиянинг Тинч океандаги ва шарқи-жанубий Осиёдаги мустамлакаларига бостириб кириш ниятида эди. Совет Иттифоқи башарти Германия билан урушга бардош берса, аввал Англия, Франция ва Голландиянинг Осиёдаги мустамлакаларини босиб олиш, кейинчалик эса СССРга ҳужум қилиш ниятини кўзлади.

Бетарафлик сиёсати тўғрисида 1941 йил апрель ойида имзоланган Совет—Япония пакти бўлишига қарамай, Япония Совет Иттифоқи чегараларида ғоят катта куч — Квантун армиясини тўплади. СССРнинг Узоқ Шарқ чегараларида ўзининг хавфли хатти-ҳаракатлари билан Япония совет қўшинларининг анча қисмини қисиб қўйди ва Германиянинг уруш ҳаракатларини олиб боришини енгиллаштирди. Бундан ташқари, Япониянинг қуролли кучлари нормал совет савдо кема қатновини мунтазам бузиб келди, унинг СССРдаги дипломатик аппарати эса гитлерчилар Германияси учун жосуслик ахборотлари тўплади. Япониянинг бундай иғвогарлик хатти-ҳаракатлари шунга олиб келдики, 1945 йилнинг апрель ойида СССР бетарафлик тўғрисидаги совет—япон пактини бекор этганлигини эълон қилишга мажбур бўлди.

Ўзининг иттифоқчилик бурчига содиқ бўлган ва Совет Иттифоқи Германия таслим бўлганидан кейин орадан уч ой ўтгач Япония билан урушга қўшилади, деб белгилаб қўйган Қрим конференциясининг қарорига мувофиқ, СССР 1945 йилнинг 9 августида Японияга қарши уруш ҳаракатларини бошлади. Бунда СССР иккинчи жаҳон урушини тезроқ тамомлашга интилди. Совет ҳукумати Японияни сўзсиз таслим бўлишга даъват этиш билан унинг бундай сиёсати тинчлик қарор топишини яқинлаштириш, шундан кейин қурбонлар бериш ва азоб-уқубат чекишдан халқларни озод қилиш, япон халқига Германия сўзсиз таслим бўлишдан бош тортганидан кейин бошидан кечирган хавф-хатарлар ва вайронгарчиликлардан халос бўлишга имкон беришнинг бирдан-бир воситаси деб ҳисоблади. Совет Иттифоқи бу сиёсатни Японияга қарши олиб борилган уруш ҳаракатларининг бутун давомида изчиллик билан ўтказиб келди. Совет Иттифоқи жаҳоннинг бу районида гегемонлик учун курашмади, АҚШ ҳукумати Хиросима, Нагасакини атом қуроли билан ваҳшийларча бомбардимон қилгани каби айбсиз аҳолини беҳуда қириб ташлаш билан дунёга дағдаға солишга интилмади. Совет қўшинлари урушқоқ армиягагина қарши курашди. Айни Квантун армияси устидан қозонилган ҳарбий ғалабалар иккинчи жаҳон урушининг тугашига ва узоқ вақт кутилган тинчлик тикланишига олиб келди.

Иккинчи жаҳон урушининг сабоқлари халқларни ҳушёрликка, тинчлик учун актив кураш олиб боришга чақирмоқда. Бироқ иккинчи жаҳон уруши натижасида вужудга келган аҳволни ўзгартиришга, урушнинг тугалланиши билан боғлиқ бўлган халқаро шартномалар ва битимларни тафтиш қилишга интилаётган кучлар ҳали аҳдларидан қайтганлари йўқ. Бу кучлар Япониянинг муайян доираларида ҳам қўллаб-қувватланмоқда. Япон милитаристларининг Осиё халқларига қарши агрессиясини оқлашга, Японияга қарши урушда Совет Иттифоқининг ролини бузиб кўрсатишга уриниш ҳаракатлари тўхтатилмаётир.

Бироқ тарих ғилдирагини орқага буриб юборишга интилиш ҳеч қачон истиқболга эга бўлган эмас. Япон халқи, Осиё қитъасининг халқлари мустаҳкам тинчликни таъминлашга интилмоқдалар. Аммо тинчликка эришиш йўли — бир хил давлатларнинг бошқа давлатларга қарама-қарши қўйилишини вужудга келтирадиган ҳарбий блоклар тузиш йўли эмас. Тинчлик ва хавфсизлик йўли — чуқур ҳамжиҳатлик ўрнатиш, мустаҳкам яхши қўшничиликни таъминлаш орқали ўтади. Шундай қилиш керакки, кескинликни юмшатиш жараёни янада ривожлансин ва Осиёда муқаррар тус олсин. Осиёда Европа давлатларидан ўрнак олиб, коллектив асосда хавфсизлик ва ҳамкорликни таъминлаш проблемаси ҳал этила бошлансин. Бунинг учун зарур шарт-шароитлар мавжуд.

Александр ПАНОВ,
тарих фанлари кандидати.
(АПН).

Факт ва шарҳ

САМАРҚАНД САХОВАТИ

Қадимий ва навқирон шаҳарнинг М. Горький номли маданият ва истироҳат боғида «Самарқанд ери саховати» деган нознеъматлар кўриги давом этмоқда.

Ҳиди гуркираб турган қовунлар, чақмоқланган тарвузлар атрофи айниқса гавжум. Турли нав қовун-тарвузлар уюми ёнига Энгельс номли, «Москва», Куйбишев номли колхозларнинг номлари ёзиб қўйилган. Шу қаторда «Боғизағон» совхози миришкорлари етиштирган сара уруғларни кўриш мумкин.

Иштихон районидаги «Октябрь» колхози республикада полизчилик шуҳрати тикланаётган хўжаликлардан бири бўлиб қолди. Ҳозир бу ерда қовуннинг қарийб 70 хили етиштирилмоқда. Колхоз раиси А. Валиев бу ишда суяги меҳнатда қотган кексаларнинг тажрибасидан баҳраманд бўлишга эътибор қилмоқда. Т. Тожиев бошлиқ бригадада отахонлар звеноси ташкил этилган.

Шу йил Оқдарёнинг ўнг соҳилидаги қамишзордан 30 гектар ер ўзлаштирилиб, полиз майдонларига айлантирилган эди. Асалдек қовунлар етиштириш «мутасаддилигини» олган кексалар гектар бошига 10 тоннадан маҳаллий ўғит солиб, ўзлари тайёрлаган уруғдан экдилар. Хоразмнинг довруғли қовунларидан олинган уруғлар — «Хива бешаги», «Шакарқора», «Кўкчоврак», «Гулоби», «Қариқиз», қаторида «Оқноввот», «Дониёри», «Кўккаллапўш», «Бўрикалла» сингари маҳаллий навлар ундирилди. Меҳнат зое кетмади. Толлибобо Мирзаев ва Саъдуллабобо Худойбердиев звеноси полизларида донаси 8-15 килограммдан тош босар қовунлар етиштирилди. Уста полизчилар кўргазмага энг сара қовунлари билан келишди.

Кўргазмада намойиш этилаётган ноз-неъматлар махсус жюри аъзолари томонидан баҳоланади. 24 кишилик жюри аъзолари орасида шаҳарлик ишчидан тортиб йирик мутахассисгача бор. «Самарқанд ери саховати» кўргазмаси ғолибларини эса енгил машиналар, қимматбаҳо совғалар кутмоқда.

Л. ЭРГАШЕВ,
Б. ИМОМОВ.

Суратда: «Октябрь» колхозининг кекса миришкорлари (чапдан) Т. Мирзаев билан С. Худойбердиев.

Р. Ғофуров фотоси.

АХБОРОТ
ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА ЎзТАГ МУХБИРЛАРИ ХАБАРИДАН

ЎҚУВ ЙИЛИ ОЛДИДАН

Хатирчилик ёшлар янги ўқув йили олдидан ажойиб совға олишди. Райондаги «КПСС XXII съезди» колхози марказида янги ҳунар-техника билим юрти биноси фойдаланишга топширилди. Билим юртида биринчи сентябрдан бошлаб қарийб 300 га яқин йигит ва қиз ўзлари ёқтирган ҳунарларни эгаллашга киришадилар. Ўқувчилар учун барча шароитлар муҳайё. Ётоқхона, бепул овқат, мавсумий кийим-кечаклар, спорт майдончалари ва бошқалар. Янги билим юртида келаси йилдан 500 нафар ёш ўқиб, ҳунар эгаллаши кўзда тутилган. 1977 йилдан эса, ўқувчилар сони 700 кишига етказилади.

«НАМАНГАН ДИЁРИНИНГ СОВҒАЛАРИ»

Шаҳардаги марказий истироҳат боғида ана шундай шиор остида виставка очилди. Областдаги 114 та хўжаликдан бу ерга узумнинг 20 хили, олманинг 12 нави, қовуннинг 30 тури ва кўпдан-кўп бошқа мевалар юборилди. Жюри Косонсой район деҳқонларини якдиллик билан ғолиб деб топди.

«ОАЗИС»НИНГ ЯНГИЧА БЕЗАГИ

Тошкент холодильник заводида электр статик майдонда бўяйдиган установка ишга туширилди. Аппаратларнинг бўялиш сифати дарҳол яхшиланди, унга кетадиган чиқим 20 процент камайди, холодильникни чиқариш вақти 10 минут қисқарди, ҳар бир «ОАЗИС»нинг таннархи 5 тийин арзонлашди. 10 киши қиладиган ишни энди бир киши бажаряпти.

ШАҲАРЛИКЛАР МАМНУН

Олмалиқ гўшт комбинатида кулинария цехи очилди. Бу цехда ҳар сменада магазинларга қарийб 3 тонна гўшт пластик пакетларга жойлаб жўнатилади. Цехдаги асосий ишлар механизациялаштирилган. Бу ишлар конвейер билан боғлиқ юқори унумли установкалар томонидан бажарилади. Шаҳарликлар бундай қулайликдан беҳад мамнун.

ҲЕЧ КИМ, ҲЕЧ НАРСА УНУТИЛМАЙДИ

ҚОРАҚАЛПОҚ ЛОЧИНИ

ФАШИСТ босқинчиларига қарши, Ватанимиз озодлиги учун жангларда 47-гвардиячи авиация полка мардлик ва жасурлик намуналарини кўрсатди. Полк 1, 2, 3-Белоруссия ва 1-Болтиқбўйи фронтларда оператив-тактик ва стратегик операциялар ўтказар, разведка билан шуғулланар эди. Айниқса, Минск, Вилнюс шаҳарларини озод қилишда бу полк намуна кўрсатди. Шунинг учун Қизил Байроқ ва Суворов орденлари билан мукофотланди.

Полк учувчилари старший лейтенант Плис Кўлгейдиевич Нурпеисовни ҳурмат билан тилга олишарди. Қорақалпоқ халқининг бу жасур фарзанди ҳақида полк командири Т. Р. Тюрин бундай деб ёзган эди: «Плис Нурпеисов қисқа вақт ичида кузатувчи учувчиликдан ҳаво разведкасининг устаси даражасига етди. У полкнинг энг жасур ва ташаббускор кузатувчи учувчиларидан биридир».

Плис Нурпеисов аълочи разведкачигина эмас, ёш учувчиларнинг тарбиячиси эди. 1-эскадрилья комсомол ташкилотининг секретари Нурпеисов ёш разведкачиларни жасур лочинларнинг жанговар анъаналари намунасида тарбияларди, уларга ўзи шахсий намуна кўрсатарди.

Ҳар бир жанговар парвоз хавф-хатарларга тўла. Қўмондонлик топшириғини бажариш учун ташаббускорлик билан иш кўриш, душман кучлари олдида эсанкираб қолмаслик керак. Қорақалпоқ фарзанди ана шундай лочинлардан бири эди.

1944 йил 7 сентябрь. Хаильберг, Морунгел, Алленштанн, Ортельсбург районида темир йўл узелларини ва душман қўшинлари ҳаракатини разведка қилиб келиш ҳақидаги топшириқни бажарар экан, Нурпеисов самолётига учта душман қирувчи самолёти ҳужум қилди. Тенгсиз жанг узоқ давом этди. Ўқ-дорилар сарф қилиб бўлинди. Қирувчи самолётлар ҳимоясиз қолган разведкачи устига ташланишди. Шунга қарамай жасур учувчи душман таъқибидан қутилиб, аэродромга қайтиб келди.

Мана, разведкачининг самолёти яна учиб бормоқда. Бу гал у Данциг томон учмоқда. Душман соҳилидаги батареялар самолётимизни сезиб қолиб, ўт очишди. Олдинда ҳам, икки ёнда ҳам, орқада ҳам снарядлар портлайди. Ўнлаб пулемётлар уни нишонга олмоқда. Тажрибали разведкачи зенит снарядларига қарши маневр ўтказиб, душман кўзидан ғойиб бўлди. Кутилмаган томондан ўтиб, шаҳар устида пайдо бўлди. Нурпеисов аэрофотосъёмка ўтказиб, орқага қайтди ва худди шу пайт устида душман қирувчи самолётларини кўриб қолди.

Разведкачи таъқибдан қутулишга уриниб кўрди. Лекин иложи бўлмади. Шундан сўнг тезликни ошириб, ўзи ҳужумга ўтди ва «Мессершмитт»лардан бирига пулемётдан ўқ узди. Орқа томондан эса ўқчи радистнинг иккинчи қирувчига қарата отган ўқи эшитилди.

Шу тариқа совет разведкачиси ўндан ортиқ душман қирувчи самолётларига қарши жанг қилди. Плис ТУ-2 самолётини у томонга, бу томонга ташлар, душман ҳужумидан қутилиш учун чап берар, пулемётдан ўт очарди. Мана, прицелга душман қирувчиси тўғри келиб қолди. Гашеткани босди, аммо пулемётнинг овози чиқмади. Ўқ тугаган эди. Нурпеисов соатига қаради. 10 минутдан буён тенгсиз жанг давом этарди.

— Саша, ўқларни эҳтиёт қил! — қичқирди ўқчи радистга ва машинани пастга ташлади.

Орқадан «Мессершмитт» таъқиб қилиб келарди. Ерга яқинлашганда Плис машинани горизонтал ҳолга келтирди ва орқасига қараб, таъқиб қилиб келаётган фашист машинани ўнглай олмай, темир йўл составига урилганини кўрди. Қаттиқ портлаш эшитилди.

Аэродромда самолётни сабрсизлик билан кутишарди. Нурпеисов ерга сакраб тушишга улгурмай полк командири Трофим Романович Тюриннинг қучоғида кўрди ўзини.

— Ҳаммасини биламан, — деди у ҳаяжон билан. — Сиз эса ким билан жанг қилганингизни билмайсиз, шундайми?

— Ким билан, ўртоқ полковник?

— «Ўлик бош» эскадрильяси учувчилари билан жанг қилдингиз. Душманнинг икки самолётини яксон қилдингиз.

Учувчилар ертўлада дам олишаётганда ўқчи полк штабидан телефон қилиб, бизнинг бир самолётимиз душманнинг ўндан ортиқ қирувчи самолётига қарши дадил жанг қилганлигини, у уриб туширган «Мессершмитт» полк территориясига қулаганини хабар қилишди.

Юздан ортиқ жанговар парвоз қилиб, душманнинг орқа томонида унинг қўшинларини, резервларини, темирйўл узелларини ва аэродромларини аниқлаш учун разведка қилганлиги, жасурлиги ва мардлиги учун Плис Нурпеисов иккита Қизил Байроқ ва 1-даражали Ватан уруши орденлари билан мукофотланди.

«Душманнинг орқа томонида чуқур разведка ўтказиш учун парвоз қилиб, юздан ортиқ жанговар топшириқни аъло даражада бажарганлиги ва бунда мардлик ва жасорат намуналарини кўрсатганлиги учун Плис Нурпеисов Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонини олишга лойиқдир».

Бу ҳужжатга 1945 йилнинг 5 апрелида имзо чекилган эди. Ўн саккиз кундан сўнг Плис Нурпеисов навбатдаги жанговар топшириқни бажариш учун Берлин томон парвоз қилди.

Қоронғу тун. Плис ёритувчи ракеталарни ташлади. Бирдан атрофда снарядлар портлай бошлади. Улардан бири самолёт бортига тегди. Кабинага шамол увиллаб кира бошлади. Учувчи жанговар машинасини қутқариб қолиш учун уни ҳар томонга ташлайди. Душман снаряди парчасидан мотор ёниб кетди. Нурпеисов олов ва тутундан бўғилар экан, радио орқали душман техникаси тўпланган жойнинг координатларини хабар қилди. Аланга кабинани ҳам қуршаб олгач, у лабларини тишлаганча, ёнаётган самолётни бир неча фашист самолётлари турган Темпельгоф аэродромига йўналтирди...

Қорақалпоқ халқининг жасур фарзанди ҳалок бўлгандан сўнг орадан икки ой ўтгач, СССР Олий Совети Президиумининг П. К. Нурпеисовга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони бериш тўғрисидаги фармони эълон қилинди.

Ш. БОБОШЕВ,
Тарих фанлари кандидати, Қорақалпоғистон Давлат педагогика институти КПСС тарихи кафедрасининг доценти.

«ҒИЛОН УЗРА ЁРҚИН ОФТОБ ПОРЛАБ ТУРИБДИ»

Бахши Ражабали Соқиевнинг янги достони ана шу сўзлар билан тугайди. Ғилон қишлоғининг энг қарияларидан бири бўлган бу киши ўз умрида кўпдан-кўп воқеаларнинг шоҳидидир. У шу ерда туғилиб, ўсди, шу ерда сочи оқарди. Бахши эндиликда ўз қишлоғининг тарихини сўзлаб беришга аҳд қилди.

...Ботаётган офтобнинг охирги нурлари тоғ чўққиларини зарга ўради. Кун ботар пайтининг мана шу палласида ариқларнинг шарқираб оқиши ҳам яхшироқ эшитила бошлади. Халқ бахшисининг уйига келган оқсоқоллар, хотин-қизлар, болалар жим қулоқ солиб ўтирибдилар. Қўшиқчи дуторининг торларини созлаб, куйлай бошлади. У қишлоқни ўраб олган қояларга мурожаат қиларди. Бахшининг наздида ана шу тоғнинг дарз кетган жойлари одам юзига тушган ажинларга ўхшарди. Бундан минг йиллар муқаддам Искандар Зулқарнайннинг гала-гала аскарлари бу ерга келганда шу тоғлар одамларга ўз бағридан жой берган. Улар чет эллик золимларга таслим бўлишдан кўра, ана шу тоғлар орасида яшашни афзал кўрганлар. Асрлар мобайнида бойларнинг қамчилари остида, абадий қарздан сира қутилолмай юрган камбағалларнинг азоб-уқубатини кўрган тоғлар йиғлади.

Бу ерда биринчи марта «Озодлик!», «Революция», «Ленин» сўзлари янграганида биринчи бўлиб тоғлар эшитди. Озодлик ғилонликларга қимматга тушди. Қизил Армия отрядлари томонидан таъқиб этилган Дотҳабекнинг каллакесарлари мана шу тоғларга қочишди. Босмачилар одам ўтиб бўлмайдиган тоғларда яшириниб қоламиз деб ўйлашди. Лекин улар ғилонликларнинг кескин зарбасига учради. Ўшанда босмачилар макр-ҳийла ишлатдилар. Улар қишлоқнинг оқсоқоллари ва полвонларини музокарага таклиф қилиб, уларни отиб ташладилар. Кейин эса ҳимоясиз қолган қишлоқни талагани келдилар. Ўша куни ғилонликлардан 283 киши ҳалок бўлди. Бир мўъжиза рўй бериб омон қолган кишилар ўт қўйилган уйлар орасида қариндош-уруғларини қидириб ўлдирилганларнинг азасини тутардилар. Ражабали Соқиев ўшандаёқ ўлдирилганлар хотирасига достон тўқиган эди. Бу достонда босмачилар жазосини тортади, ҳақиқат тантана қилади деган ишонч тараннум этилган эди.

Ражабали ўзининг қадимий қишлоғида очилган биринчи мактаб тўғрисида, колхоз тузган ғилонликлар ҳақида қўшиқлар тўқиди. Ҳамиша биринчи бўлиш мушкулдир, ўшанда одамларга қийин бўлган эди деб куйлайди бахши. Лекин «катта йўлда кўчки даҳшатли эмас».

Қуёш ҳар куни кечқурун қадимий қишлоқни қуршаб турган тоғ чўққиларини зарга ўрайди. Ҳар куни оқшомда қуёш нурлари Ғилон узра нур сочиб турган электр чироқларининг нурлари билан учрашади.

В. ШУМАЙЛОВ,
(ЎзТАГ).

Шаҳрисабз.

КИТОБНИНГ ЯНГИ «ЛИБОСИ»

Целлюлоза-қоғоз саноати технология институтининг мутахассислари туфайли «китобнинг либоси» 10 баравар пишиқ ва анча арзон бўлиб қолди. Улар паст нав ёғочга махсус полимер моддалар билан ишлов бериб, янги эластик қоғоз гранитоли яратдилар. Шу муқова материали зарҳални ва бўёқни анъанавий муқова материалидан қолишмай қабул қилади.

Калининград целлюлоза-қоғоз комбинати ленинградлик олимларнинг рецепти бўйича китоб учун кўркам ва пишиқ синтетик «либос» ишлаб чиқара бошлади.

(ТАСС).

«ЗАНГОРИ» ЭКРАНДА

1 СЕНТЯБРЬ — ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.15 — ТОШКЕНТ. 18.20 — Кинофильмлар. 18.45 — Биринчи қўнғироқ. 19.10 — **«Ахборот».** 19.25 — Беш йилликни муддатидан илгари бажарамиз (Москва). 20.10 — Ўн минут музика. 20.20 — **«Ахборот».** 20.40 — Қишлоқ ҳаёти. 21.10 — Концерт. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Сўнгги таътил** (бадиий фильм). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Телеспектакль. 12.30 — **Тутқич бермас қасоскорлар** (бадиий фильм). 18.15 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Мультфильм. 19.25 — Кинокўрсатув. 20.10 — «Камалак». 20.30 — Ҳунар техника таълими шохобчаларида янги ўқув йилининг бошланиши олдидан. 21.00 — **Сохта танга** (фильм-спектакль). **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.15 — ДУШАНБА.

2 СЕНТЯБРЬ — СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.05 — «Янгра, барабан». 18.45 — Партком ва социалистик мусобақа. 19.10 — **«Ахборот».** 19.25 — **Оқёл ҳақида қисса** (бадиий фильм). 20.40 — **«Ахборот».** 21.00 — Пахта далаларининг қаҳрамонлари. 21.20 — Концерт. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Хоккей: МАСК — «Тесла»** (ЧССР). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 10.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Телефильм. 11.55 — **Тутқич бермас қасоскорларнинг янги саргузаштлари** (бадиий фильм). 18.00 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Мактаб ўз ашкиларини очди. 19.30 — **«Жасорат».** 20.00 — Чолғучилар чолғу ҳақида. 20.45 — **Қўнимсиз** (бадиий фильм). 22.00 — ТОШКЕНТ. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.05 — Кинофильм. 20.30 — Концерт. 21.00 — Телефильм. 21.40 — Тошкент янгиликлари. 21.55 — **Хавфли парвоз** (бадиий фильм).

3 СЕНТЯБРЬ — ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.15 — ТОШКЕНТ. 18.20 — Мультфильм. 18.35 — Монголия пионерларининг концерти. 19.15 — **«Ахборот».** 19.30 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 20.00 — Тинчлик ва дўстлик учун актив курашчи. 20.30 — Ўн минут музика. 20.40 — **«Ахборот».** 21.00 — КПСС XXV съездига меҳнат рапортлари. 21.30 — Ёш ижрочилар концерти. 22.00 — МОСКВА. **«Вақт».** 22.30 — **Футбол: СССР — ГДР. ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 18.15 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Икки карра икки — тўрт. 19.30 — Телефильм. 20.00 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Бадиий гимнастика бўйича халқаро турнир. 21.00 — Дўстларимиз чеҳраси. 21.45 — Концерт. 22.00 — ТОШКЕНТ. 22.30 — **Насриддин Хўжандда** (бадиий фильм). **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.05 — Ўқитувчи экрани. 20.45 — Фильм-концерт. 21.40 — Тошкент янгиликлари. 21.55 — Телеспектакль.

4 СЕНТЯБРЬ — ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — «Калейдоскоп». 19.05 — Мультфильм. 19.15 — **«Ахборот».** 19.30 — Стандарт ва сифат. 19.55 — Халқаро шарҳловчилар даврасида. 20.25 — Концерт. 21.00 — **«Ахборот».** 21.20 — **Комиссия** (спектакль). 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Спектаклнинг давоми. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Кинофильмлар. 12.05 — **Чапай шунқорлари** (бадиий фильм). 18.30 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Расмларда қуёш акси бор. 19.30 — Телефильм. 20.10 — Д. Шостакович. «Олтинчи симфония». 20.40 — **Авария** (бадиий фильмнинг 1-серияси). 22.00 — Маҳсулотларга сифат белгиси (Тошкент). 22.30 — Эфирда — «Молодость». 23.10 — Бадиий гимнастика бўйича халқаро турнир. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.05 — Кинофильм. 20.30 — Музикали саёҳат. 21.00 — Телефильм. 21.25 — Тошкент янгиликлари. 21.40 — Концерт. 22.20 — **Салют, Мария** (бадиий фильмнинг 1-серияси).

5 СЕНТЯБРЬ — ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.25 — ТОШКЕНТ. 17.30 — «Доим тайёр!». 17.55 — Кинопрограмма. 18.45 — «Физкультура ва спорт». 19.15 — **«Ахборот.** 19.30 — Ўзбекистон — БАМ қурилишига. 20.00 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 20.30 — Ўн минут музика. 20.40 — **«Ахборот».** 21.00 — Халқ оқинлари. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — «Ноз-неъмат бунёдкори». 23.00 — Концерт. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 17.25 — МОСКВА. **Матонатли кишилар** (бадиий фильм). 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Мультфильм. 19.35 — Львов тажрибаси. 20.05 — концерт. 20.50 — **Авария** (2-серия). 22.00 — Жанговар постда (Тошкент). 22.30 — Концерт. 23.45 — Оперетта кечаси. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.05 Кинофильм. 20.30 — Беш йиллик маршрутлари бўйлаб. 21.00 — Эстрада концерти. 21.30 — Тошкент янгиликлари. 21.45 — Ҳужжатли фильм. 22.15 — **Салют, Мария** (2-серия).

6 СЕНТЯБРЬ — ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 16.00 — **Ҳайвонот оламида.** 17.00 — **Хоккей: «Динамо»** (М) — «Спартак». 19.15 — ТОШКЕНТ. 19.20 — **«Ахборот».** 19.35 — **Қизлар давраси.** 20.30 — **«Ахборот».** 20.50 — Телефестиваль: Экранда — Самарқанд области. 21.30 — МОСКВА. **«Вақт».** 22.00 — **Футбол:** МАСК — «Динамо» (М). 22.45 — Концерт. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Мультфильм. 10.20 — **Телеминиатюралар.** 11.00 — Фильм-концерт. 11.30 — Ота-оналар, сизлар учун. 12.00 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 12.30 — Концерт. 13.10 — **Қулфсиз эшик** (бадиий фильм). 18.30 — Мультфильм. 18.45 — «Юлдузча». 19.15 — МОСКВА. 19.35 — Халқ ижоди. 20.15 — **Бойқи-беғам ўғрилар** (бадиий фильм). 21.30 — ТОШКЕНТ. «Сиҳат-саломатлик». 22.00 — Телефильм. 22.45 — МОСКВА. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 17.00 — ДУШАНБА.

7 СЕНТЯБРЬ — ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 19.15 — ТОШКЕНТ. 19.20 — **«Ахборот»** 19.35 — Ота-оналар университети. 20.05 — Шеърият мухлисларига. 20.20 — **«Ахборот».** 20.40 — Ўн минут музика. 20.50 — КПСС XXV съездига меҳнат рапортлари. 21.20 — **Телеминиатюралар.** 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Пахта далаларидан дараклар. 22.50 — Назм ва наво. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — **Ёз ҳикоялари** (бадиий фильм). 11.30 — Ўқитувчилар, сизлар учун. 12.00 — **Чегарадаги ҳодиса** (спектакль). 13.30 — Концерт. 14.00 — Киноэкран янгиликлари. 14.30 — Ота-оналар, сизлар учун. 17.55 — Ўсмирлар учун кўрсатув. 18.45 — Қалб хотираси. 19.15 — МОСКВА. Мультфильмлар. 19.45 — Концерт. 19.55 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 20.55 — «13 стул». 22.00 — «Азимут» (Тошкент). 22.30 — Концерт. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 17.05 — ФРУНЗЕ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.10 — ТОШКЕНТ. 18.15 — **Хайр, боғчажон.** 18.45 — Мультфильм. 18.55 — Дугоналар. 19.55 — **«Ахборот».** 20.10 — Идеология ва ҳаёт. 20.40 — Ўн минут музика. 20.50 — **«Ахборот».** 21.10 — Концерт. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Ойбек (ижодий портрет). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Мультфильм. 10.20 — **Экран хандаси.** 11.00 — **Кумуш карнайлар** (бадиий фильм). 12.15 — «Кичкинтой». 12.45 — Спорт кўрсатуви. 13.20 — Фильм-концерт. 14.30 — Концерт. 18.10 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Мультфильм. 19.55 — Янги ўқув йили бошланиши арафасида. 20.25 — 1975 йил қўшиқлари. 20.45 — **Ҳар куни ишдан сўнг** (бадиий фильм). 22.00 — Ҳужжатли фильмлар экрани. 22.30 — Спорт кўрсатуви. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.10 — ДУШАНБА.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 30, 31/VIII да **Кўрмайин босдим тиканни.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Эй, бахтли инсон! — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Виннету — Инчу-Чун ўғли — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ҚОЗОҒИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Салом, артист! — «МОСКВА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Очкўзликка қарши маккорлик — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Учинчи ёшлик — «ФЕСТИВАЛЬ».
Эй, бахтли инсон! — «ХИВА».

Тошкент халқ хўжалик институти ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари институт молия кафедрасининг мудири Х. Р. Собировга онаси

Бекой РАҲИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВРИНДОРЛАР СОВРИНИ

футбол

Аслида бундай номдаги мукофот йўқ. Учрашув иштирокчилари ва судьяларга Европа футбол уюшмаси (УЕФА)нинг эсдалик медаллари берилади. Қитъанинг икки кучли номдор коллективининг «икки раундли» беллашуви футбол солномасида ёрқин саҳифа қолдириши турган гап, албатта.

«Совриндорлар соврини» — мусобақани шартли тарзда шундай аташади. Унинг ташаббускорлари журналистлардир. 1972 йилда Голландиянинг «Де телеграф» газетаси футбол ихлосмандларини ҳаяжонлантирувчи ташаббусни ўртага қўйишди: Европа футболининг икки мукофоти эгаси ўзаро беллашсин. Ғолиб «Совриндорлар соврини» номини олсин.

1973 йили бу мукофот учун дастлабки кураш бўлди. Европа чемпионлари кубоги эгаси «Аякс» (Голландия) ва кубок эгалари кубоги соҳиби «Рейнджерс» (Шотландия) ўзаро беллашди. Глазгодаги учрашувда ҳам, Амстердам шаҳридаги ўйинда ҳам «Аякс» ғолиб келди. Аммо, Европа футбол уюшмаси бу мусобақаларни тан олмади.

Келаси йилдан эса «Совриндорлар соврини» учун кураш расмий равишда ўтказила бошланди. Ўша вақтда Европа футбол майдонларида ажойиб ўйин кўрсатган Голландиянинг «Аякс» командаси яна ғолиб келди. Икки учрашувда у Италиянинг «Милан» клуби билан куч синашди. Голландияликлар рақиб майдонида 0:1 ҳисобида мағлубиятга учраган бўлсалар, ўз уйларида уларни йирик ҳисобда (6:0) ютишди. Шундай қилиб, «Аякс» командаси расмий равишда «Совриндорлар соврини» мусобақасининг ғолиби бўлди.

1974 йили эса Ғарбий Германиянинг «Бавария» ва ГДРнинг «Магдебург» командалари учрашиши керак эди. Аммо бу ўйин ўтказилмади. Шуниси қизиқки, Европа чемпионлари кубоги учун мусобақада бу икки коллектив 1/8 финал учрашувида куч синашди. Учрашувлар «Бавария» фойдасига (3:2 ва 2:1) тугади.

Бу йил Киевнинг «Динамо» клуби билан Ғарбий Германиянинг «Бавария» клуби куч синашадиган бўлди. УЕФА учрашувлар кунини белгилаган. Киевлик динамочилар 9 сентябрда Мюнхенда «Бавария» футболчилари билан совриндорлик учун тўп сурадилар. Киевдаги Марказий стадионда эса 6 октябрда жавоб учрашуви ўтказилади. Европанинг бу икки кучли коллективи ўртасидаги беллашув футбол муҳлисларида катта қизиқиш уйғотмоқда.

Киев динамочиларининг шуҳрати ишқибозларга маълум. Украина пойтахти футболчилари СССР биринчилигида ягона пешқадам. Бу клуб СССР спорт шарафини халқаро учрашувларда ҳам жуда муваффақиятли ҳимоя қилиб келмоқда. О. Блохин, В. Колотов, В. Мунтян сингари чарм тўп усталарининг ўйини мухлисларнинг хотирасида узоқ вақт сақланиши, табиий.

«Бавария» клуби ҳам Ғарбий Германия чемпионатида муваффақиятли ўйнамоқда. Уч учрашувда 5 очко олиб Дюссельдорф шаҳрининг «Фортуна» коллективи билан турнир жадвалида 1-2 ўринда бормоқда. Сўнгги турда «Бавария» футболчилари Бременнинг «Вердер» клубини 4:0 ҳисобида мағлубиятга учратди. Икки тўпни жароҳатдан сўнг сафга қайтган машҳур ҳужумчи Мюллер киритди. Шуни айтиб ўтиш керакки, «Бавария» составида жаҳон чемпионлари Мюллер, Беккенбауэр, Шварценбек, Ҳенесслар ўйнайди.

Шундай қилиб, «Совриндорлар соврини» учун курашнинг қизғин ўтиши олдиндан кутилмоқда. Лекин УЕФА ҳанузгача ғолибни тақдирлаш учун алоҳида мукофот — кубок таъсис этмаган. Шундай бўлса ҳам юқорида таъкидланганидек, беллашувлар футбол оламида янги саҳифа очади.

* * *

Келаси йили Монреалда бўладиган олимпиада ўйинларига йўлланма олиш футбол бўйича саралаш учрашувлари ўтказилмоқда. Маълумки, Совет Иттифоқи олимпиадачилари Норвегия, Исландия билан бир группада ўйнашмоқда.

Совет олимпиадачилари куни кеча иккинчи босқичдан ҳам муваффақиятли ўтишди. Улар Осло шаҳрида Норвегия олимпиада терма командаси билан куч синашдилар. Ғоят кескин спорт кураши остида ўтган бу учрашувда футболчиларимиз 3:1 ҳисобида устун келишди. Тўпларни пахтакорчи В. Фёдоров ва В. Сахаров (2 та) киритишди.

Ҳ. СУЛТОНОВ.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, ТОШКЕНТ, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.
Р. 02607. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 204.